

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanoves i Maristany

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 9 de maig del 1933

SUMARI

A les cinc i cinc minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

És llegida l'acta de la sessió anterior. S'ajorna l'aprovació per no haver-hi nombre suficient de senyors Diputats.

Ordre del dia:

Interpel·lació sobre una visita d'inspecció feta a la Seu d'Urgell.

Discurs del senyor Rovira i Roure.

Es suspèn la discussió i s'aprova l'acta.

En reprendre's la discussió, intervé el senyor Canturri.

Rectifiquen els senyors Rovira i Roure i Canturri.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

Rectificacions dels senyors Rovira i Roure, Canturri i Selves.

Resta acabada la interpel·lació.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya.

Rectifica el senyor Vallès i Pujals en la totalitat del títol IV.

Li contesta el senyor Arnau, per la Comissió, i es passa a la discussió de l'articulat.

El senyor Ruiz i Ponseti defensa un vot particular de la Minoria socialista als articles 57 i 58 del Projecte.

Resposta del senyor Espanya, de la Comissió.

Rectificacions dels senyors Ruiz i Ponseti i Espanya.

Intervé el senyor Duran i Ventosa, al qual contesta el senyor Espanya.

Explica el vot el senyor Ruiz i Ponseti, i és rebutjat el vot particular amb els vots a favor de la Minoria socialista.

Són aprovats els articles 57 i 58.

El senyor Vallès i Pujals defensa un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana a l'article 59, que accepta, per la Comissió, el senyor Tauler, aprovant-se l'article amb l'esmena de referència.

És aprovat, sense discussió, l'article 60.

El senyor Tallada defensa un vot particular de Lliga Catalana a l'article 61, que accepta la Comissió.

Defensa un vot particular al mateix article el senyor Ruiz i Ponseti, de la Minoria d'Unió Socialista, que no accepta la Comissió, essent rebutjat amb els vots a favor de la Minoria esmentada.

S'aprova l'article 61, després de llegir-se la nova redacció d'aquest article i del 59 anteriorment aprovat.

Se suspèn la discussió.

Lectura del dictamen de la Comissió nomenada per a dictaminar sobre el Projecte de Llei especial per a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

Lectura de vots particulars al dictamen.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i cinc minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany, Vice-president primer de la Cambra.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller Delegat.

Es dona lectura a l'acta de la sessió anterior.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova l'acta?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Per a demanar que la votació sigui nominal. (*Rialles, puix que als escons hi ha pocs senyors Diputats.*)

El Sr. PRESIDENT: Ho demanen el suficient nombre de Diputats? (*Rialles.*) En tot cas es pot ajornar per a quan n'hi hagi nombre suficient. Ordre del dia. Precs i preguntes. ¿No hi ha cap senyor Diputat que tingui demanada la paraula?

ORDRE DEL DIA

Interpel·lació sobre una visita d'inspecció a l'Ajuntament de Seu d'Urgell

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Roure.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Senyors Diputats: Tal vegada hauria bastat en formular al senyor Conseller de Governació una pregunta relacionada amb una inspecció que es féu a l'Ajuntament de Seu d'Urgell el mes de maig proppassat, però com que era possible, per les referències que jo havia rebut, que en aquesta pregunta hi hagués alguna al·lusió a algun altre senyor Diputat, em vaig creure en el deure indispensable de sol·licitar una interpel·lació, a l'objecte que per part d'aquell senyor Diputat no es pogués dir en un moment determinat que no tenia els suficients elements per a poder contestar les paraules que jo formulés com a pregunta, des del moment que en una pregunta no hi ha lloc a la paraula al·lusió. Passaren els dies, es sol·licità la interpel·lació cap al 20 o 22 del mes de març, i el senyor Conseller de Governació contestà tot seguit acceptant-la. Reconec que per part de la Mesa no hi ha hagut negligència de cap mena, però el cert és que, malgrat això, per un traspaperament ben segur, va resultar que la interpel·lació en qüestió no va ésser concedida. I si realment no era concedida, no hi havia tampoc raó suficient per instar perquè s'inclogués a l'Ordre del dia aquesta interpel·lació, en raó que semblava que la inspecció en definitiva no havia tingut cap transcendència. I a mesura que els dies varen anar passant, sense que sorgissin conseqüències de cap mena relacionades amb aquella interpel·lació, semblava que realment hi havia menys

necessitat de fer-la. Es més, va arribar una sessió en la qual gairebé semblava que la interpel·lació no era necessària, des del moment en què en una interrupció que va fer el Diputat senyor Canturri al meu company de Minoria senyor Vallès i Pujals, es queixava davant del Conseller de Governació que en referència a un Ajuntament respecte al que ell havia demanat unes substitucions no se l'havia atès. Això feia creure que aquella visita d'inspecció sol·licitada pel senyor Canturri no havia tingut efectes de cap mena, i, per tant, la interpel·lació que jo havia anunciat no tenia raó d'ésser. Però es dona el cas que precisament el dia següent, o als dos dies d'haver-se formulat aquesta queixa pel senyor Canturri, apareixia al *Bulletí Oficial de la Generalitat* una Ordre del senyor Conseller de Governació en el sentit d'ordenar a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, a l'Alcalde de la Seu d'Urgell, que procedís a la instrucció d'expedient per incapacitat o incompatibilitat respecte a tres Consellers d'aquell Ajuntament. Davant de la solució que s'havia donat a aquella visita d'inspecció, ja era imprescindible el formalitzar la interpel·lació que jo havia demanat; i per això vaig acudir a la Mesa, la qual em va donar tota mena de facilitats a fi que la interpel·lació fos desenvolupada avui mateix.

Jo no he d'ésser molt extens en aquesta interpel·lació. El mateix fet que s'hagi anat a una inspecció a un Ajuntament quan estem debatent, precisament dintre de l'Estatut Interior de Catalunya, les qüestions de l'autonomia municipal, és indubtable que ens demostra ja en si l'enormitat que representa aquesta inspecció. I ho és més si es té en compte que es ve a debatre precisament en aquests moments una incapacitat o incompatibilitat de tres Regidors que fa més de dos anys que vénen exercint llurs càrrecs de Regidors i fins avui se'ls ha considerat aptes i capacitats, i avui que hi ha hagut un canvi d'Alcalde a l'Ajuntament de Seu d'Urgell, es creu que ja no tenen aquesta capacitat. I cal subratllar, cal remarcar, la circumstància que la incompatibilitat hagi nascut en el moment en què s'hagi canviat l'Alcalde, perquè es vegi ben palesament que la incapacitat d'aquests senyors, o incompatibilitat si vol dir-se que és incompatibilitat, fins al moment en què ha cessat l'anterior Alcalde de l'Ajuntament de Seu d'Urgell no es considerava que existís i en el moment en què s'ha anat a un canvi d'Alcalde, llavors, es considera que existeix aquesta incapacitat.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Governació.*)

En efecte, en el mes d'abril del 1931 es varen celebrar, com a tot Espanya, les eleccions a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell. Varen anar a la

lluïta dues candidatures; i d'aquestes candidatures, una d'elles va obtenir la majoria. Entre els Regidors de l'Ajuntament de Seu d'Urgell que varen obtenir la majoria de sufragis i que formava part de la majoria del Consistori, hi figuraven el nostre company de Parlament senyor Canturri i els senyors Galí i Rabés, que són dos dels tres Regidors als quals en vinc referint.

Respecte del que es demana, de la formació d'expedient per part de l'Ajuntament o per part de l'Alcalde de Seu d'Urgell...

El Sr. CANTURRI: Per part de l'Alcalde, no.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Si no recordo malament, així ho diu l'ordre. Hi havien, a més, altres elements que formaven també aquesta candidatura de majoria, i és indubtable que aquests Regidors eren els que portaven més neta l'etiqueta de republicans; i eren els que portaven més neta l'etiqueta de republicans, perquè inclús algun altre dels companys de majoria del mateix senyor Canturri, respecte els quals s'ha sol·licitat també la declaració d'incompatibilitat, varen ésser els que varen acompanyar el senyor Canturri a la Caserna del batalló de muntanya d'aquella població i junts varen proclamar la República.

El Sr. CANTURRI: Això és fals.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Així passà amb el senyor Armengol, que era company de la V. S.

El Sr. CANTURRI: Ja en parlarem.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Eren els senyors Armengol, Canturri i Rabés, els tres senyors que es varen presentar a la Caserna de la Seu d'Urgell i allí varen proclamar la República. I, malgrat aquests motius i per les mateixes consideracions dintre de la República, aquests senyors varen prendre possessió de llurs càrrecs de Regidors, i aquests senyors, desempenyant el càrrec de Regidors, varen estimar que havien d'elegir un Batlle, un Alcalde que per mi mereix tots els respectes i pel qual, particularment, sento tots els afectes: el senyor Canturri. I el senyor Canturri va exercir el càrrec d'Alcalde pel vot, precisament, d'aquests senyors Regidors. Va arribar un moment en el qual el senyor Canturri, que gaudeix a les comarques de la Seu d'Urgell d'indiscutible simpatia, va obtenir l'acta de Diputat al Parlament de Catalunya; i per aquesta raó, el primer Tinent d'Alcalde, que ve desempenyant moltes interinitats en funció d'Alcalde, va creure que ell no havia de continuar desempenyant interinament aquest càrrec, perquè, per raons que en si podia tenir, va creure que havia de designar-se en propietat un Regidor qualsevol perquè desempenyés l'Alcaldia. I, a conseqüència d'això, es va plantejar a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell un debat que va motivar la dimissió del senyor Canturri i l'elecció d'un altre Regidor per a l'Alcaldia. I des d'aquest moment, o sigui immediatament després que el senyor Canturri ha deixat d'ésser Alcalde, en el moment en què una altra majoria es forma, o una minoria més nombrosa que totes es forma en l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, per a nomenar un Alcalde distint del que fins aleshores havia desempenyat l'Alcaldia, és quan es pensa en la possibilitat d'una incompatibilitat o d'una incapacitat per part de deter-

minats senyors Regidors. I és aleshores quan es demana una inspecció per un senyor Regidor que, segons ha manifestat el senyor Canturri, en notes que ha publicat la premsa, era ell mateix. S'ha demanat una inspecció a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell i, a conseqüència d'aquesta petició, es va presentar a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell un comissionat del senyor Conseller de Governació amb una credencial per la que es comunicava que s'anava a fer una inspecció de caràcter administratiu. Es va manifestar al senyor comissionat que s'estava disposat a donar-li tota mena de facilitats perquè es poguessin examinar els llibres de comptes i restants, però gran fou la sorpresa dels Regidors de la Seu d'Urgell quan, malgrat de parlar-se d'una inspecció de qüestions administratives, es veié que es tractava d'una inspecció de caràcter personal dirigida contra determinats senyors Regidors els quals se'ls considerà aptes durant prop de dos anys. I, en efecte, es va concretar aquell senyor a fer un conjunt de preguntes, a les quals se li contestà atentament, i volent redactar per si una acta determinada i un expedient que s'havia de fer amb certs aclariments per part dels senyors Regidors, es veié que aquesta acta està mancada de valor, perquè fou signada, si no recordo malament, pel senyor comissionat únicament.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.*)

Davant d'aquestes anomalies, és pel que jo em permeto preguntar al senyor Conseller de Governació si creu que això és realment l'autonomia municipal, si el fet de què perquè un Ajuntament tingués que cessar un Alcalde, i no perquè hi hagi res en contra d'ell, sinó perquè s'estimava que no podia atendre el càrrec d'Alcalde junt amb altres que en tenia d'importants i, per aquest motiu, uns senyors que havien estat considerats capaços per a desempenyar el càrrec fins aquell dia, havien de cessar en la seva capacitat i es podia anar a la suspensió. I és més de dordre i de plànyer que es faci un atac d'aquesta mena a la autonomia municipal, quan precisament s'han tingut d'anar a cercar un conjunt de disposicions que indubtablement la seva sola data demostra el molt de temps que fa que es varen dictar i que a més, avui dia, no solament estan en desús, sinó que han estat substituïdes per altres preceptes, i han estat substituïdes per altres preceptes perquè, realment, la necessitat de l'autonomia municipal dintre d'Espanya, i dintre de Catalunya, com a Espanya, s'ha cregut que és una necessitat que tots desitgem amb més o menys restriccions, i per això el Govern de la República va entendre, quan féu les disposicions del Ministeri de la Governació, que havia de declarar la vigència de l'Estatut municipal en el que afectés a recursos, a personal i finances, per disposició de 16 de juliol del 1931, convertida en Llei de la República en 15 de setembre del mateix any; i com que la qüestió que és objecte de debat i la que es refereix a la capacitat o a la incapacitat, a la compatibilitat o a la incompatibilitat dels Regidors, és una qüestió que en quant afecti a les causes podrà ésser aplicable a la Llei municipal, però en quant afecta a procediments ha d'entrar en vigència la matèria de recursos de l'Estatut municipal, veiem que des del moment que a l'Estatut municipal s'estableix que el recurs és davant de l'Audiència Ter-

ritorial, sala del Civil, en fer se una altra cosa pel senyor Conseller de Governació s'ataca l'autonomia municipal que tots hem estat demanant aquests dies i que el mateix senyor Conseller de Governació, en la darrera sessió celebrada en aquest Parlament — precisament contestant a unes paraules del meu company senyor Vallès i Pujals — va manifestar que ell era un entusiasta partidari de l'autonomia municipal, contra la qual no havia fet mai cap atac. I aquí tenim un atac contra l'autonomia municipal, molt més de plànyer quan ha estat motivat per un simple canvi d'Alcalde.

(*Entra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

Altrament, en el que afecta a la possible compatibilitat o incompatibilitat dels Regidors, ens troben que respecte d'un d'ells el motiu que s'allega és el fet de tenir un estanc, i d'aquests casos n'existeixen tants a tota Espanya que a la mateixa capital de Lleida hi ha un Regidor en aquestes condicions i, en canvi, allà no s'han fet investigacions d'aquesta naturalesa, tal vegada perquè el canvi d'Alcalde ha estat al revés. (*Rumors en la Majoria.*) En segon terme, hi ha un altre Regidor que es diu que és funcionari municipal, però no hi ha tal funcionari municipal, ja que no es tracta d'un senyor que desempeñi aquesta funció pública i visqui de la remuneració produïda per la mateixa. Es tracta d'un senyor que solament té una gratificació que se li dona per dirigir el grup de bombers en cas d'incendi, i aquesta gratificació únicament és de 80 pessetes anuals, i jo no sé si a un senyor que cobra 80 pessetes anuals i encara com a gratificació, la qual cosa vol dir que pot ésser-li retirada, se'l pot considerar com a funcionari municipal. (*Rumors d'aprovació en alguns escons de la Minoria de Lliga Catalana.*)

Finalment, hi ha un altre senyor que aquest sí que no entenem el perquè se l'ha inclòs en l'expedient en qüestió, ja que aquest senyor no cobra ni rep gratificació de cap mena. El que ha fet en determinades ocasions és alguna obra a la caserna que hi ha a la Seu d'Urgell, però això no té caràcter definitiu, sinó que s'han utilitzat els seus serveis quan es necessitaven fer reparacions.

Per aquestes consideracions, a part de què si existís aquesta incompatibilitat, mai no s'havia d'haver donat aquest atac a l'autonomia municipal, sinó que el que procedia era que s'hagués promogut l'oportú recurs, ens produïm en aquest sentit. I no solament no es va promoure el recurs en qüestió sinó que hi va haver que es valgué del seu vot per tal de desempenyar l'Alcaldia, i això és innegable que constitueix un atac ferm a l'autonomia municipal.

També he de fer constar que alguns dels senyors alludits varen ésser companys de candidatura del senyor Canturri i que cap d'ells no pertany a la Lliga Catalana, sinó que l'un està afiliat al Partit d'Acció Catalana — i seria interessant conèixer l'opinió del representant que aquest Partit té en aquesta Cambra —, i l'altre és republicà independent, aliè també a la Lliga Catalana. Jo desitjaria que, per part del senyor Conseller de Governació, se m'expliqués aquest atac a l'autonomia municipal.

El Sr. CANTURRI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Resta suspesa uns moments aquesta discussió per tal de procedir a l'aprovació de l'acta. S'aprova l'acta de la sessió anterior?

Resta aprovada. Té la paraula el senyor Canturri.

El Sr. CANTURRI: Senyors Diputats: Com que el senyor Rovira i Roure m'ha alludit tantes vegades i gairebé sóc l'autor de què s'hagi produït aquesta interpellació, perquè sóc el Regidor de la Seu d'Urgell que va demanar l'aplicació d'un article de la Lley municipal, em crec obligat a intervenir, però faré història de la qüestió perquè no és tal com l'ha plantejada el senyor Rovira i Roure. Efectivament, dos dels Regidors esmentats van venir amb mi en candidatura a les eleccions del 12 d'abril, però, com no ignoren els senyors Diputats, el fet va ocórrer d'aquesta manera, perquè allà, igual que a la major part dels indrets de Catalunya, els republicans anàvem en coalició. Una vegada a l'Ajuntament varen creure oportú nomenar-me Alcalde. Però això, com és molt natural, a mi no m'obligava absolutament a cap compromís polític, perquè ja deuen haver vist que immediatament després es presentaven les eleccions del mes de juny de les Constituents i es donava el cas extraordinari que dels set Regidors que formaven la Majoria Republicana de la Seu d'Urgell, l'únic que anava a l'Esquerra a recolzar la seva candidatura era jo. Aquesta conducta va ésser rectificada un temps més tard per un altre company meu, i nosaltres dos som els únics que formem actualment la Minoria d'Esquerra Republicana a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell. Però cal tenir present que en aquelles mateixes eleccions del mes de juny, el mateix dia de saber-se el resultat de la Seu d'Urgell i després de la campanya electoral que s'havia portat a cap, després de veure el poble que a mi se m'havia deixat sol i que aquells individus volien obligar-me a una disciplina d'un centre radical que hi havia a la Seu d'Urgell, impedint-me recolzar la candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya, he de dir que en aquell mateix dia del mes de juny es formà una manifestació per a demanar la destitució dels meus companys de candidatura perquè consideraven que havien claudicat de les idees que els havien portat al Consistori el 12 d'abril. Per tant, jo realment no em devia als meus companys Regidors ni jo els vaig demanar, sinó que foren ells els qui decidiren — he de deixar-ho ben sentat — el portar-me a l'Alcaldia; jo no tenia compromisos, en absolut, per al dia de demà, per a ulteriors resolucions. Però el mes de gener, després de les eleccions del mes de novembre, jo vaig indicar als meus companys la conveniència, per haver sortit Diputat, de deixar l'Alcaldia.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

I passats uns quants dies, arribem a una sessió i se'ns proposà que s'havia de canviar l'Alcalde, i jo, com que per rumors, que és com se saben les coses en els pobles, sabia que realment una fracció, la d'Acció Catalana, havia determinat votar un determinat senyor per Alcalde, sense consultar-ho a nosaltres, que formàvem part d'una entesa republicana, consideràvem que el Partit que acabava de guanyar les eleccions del mes de novembre — jo, de la candidatura, havia estat el que havia tingut més vots a la Seu d'Urgell, i vostès ho saben perfectament — tenia una força moral extraordinària i creïem que era un atemptat a la democràcia de la Seu d'Urgell i als republicans de la Seu d'Urgell, que una fracció que es deia Republicana — i que jo he de dir que no va

apoiar la candidatura republicana en les últimes eleccions, i no vull dir tampoc que els de la Seu d'Urgell recolzessin a vostès, (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) encara que ho van fer d'una manera velada, però que no ens interessava — nosaltres consideràvem, repeteixo, que era un atac a la democràcia urgellenca, aquesta manera de procedir, el voler-se quedar amb l'Alcaldia de la Seu d'Urgell contra la voluntat del Partit que acabava de guanyar les eleccions. I jo els he de dir que aleshores, en nom de l'Esquerra Republicana de Catalunya, vaig posar el vet a la persona que volien votar per a Alcalde. Aquesta és la realitat. Si senyor Duran, no faci signes negatius amb el cap. Jo estava en el meu dret, perquè, a més, la persona que alguns volien que es votés com a Alcalde, és persona que se'l considera a la Seu d'Urgell un home reaccionari, malgrat que hagi vingut amb mi a la candidatura.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Cultura.*)

El 12 d'abril, a nosaltres ens interessava que sortís una majoria amb etiqueta republicana sense mirar el contingut; després hem tingut la desgràcia que el contingut d'aquella coalició no ha estat el que s'esperava, però ara s'ha rectificat i el poble no està conforme amb alguns dels homes que va votar el 12 d'abril, i això passa, com a la Seu d'Urgell, a moltes ciutats de Catalunya. El fet és que nosaltres, usant del nostre perfecte dret, no vàrem voler votar aquest senyor d'Acció Catalana. La raó va ésser perquè no se'ns havia consultat la persona que havia de substituir-me a mi a l'Alcaldia, i, naturalment, això porta la desfeta, perquè va anunciar aleshores un Regidor d'Acció Catalana, en nom de la seva minoria, que em retiraven a mi la confiança i d'aquesta manera es provocava la meua dimissió. En efecte, vaig dimetir, deixant en llibertat el Consistori perquè es nomenés un nou Alcalde. El nou Alcalde fou nomenat pel grup més nombrós, que era Acció Catalana, i nosaltres votàrem en blanc, ens votàrem a nosaltres mateixos i deixàrem realment que vingués un Alcalde d'Acció Catalana, perquè cal tenir en compte, senyors Diputats, que si nosaltres haguéssim volgut s'hauria dividit la majoria de la Seu d'Urgell, car se'm varen fer indicacions per part dels amics del senyor Rovira que si nosaltres volíem votar aquell Alcalde se'ns donarien tinences i compensacions per a l'Alcaldia; però jo vaig dir que Esquerra Republicana de Catalunya no votaria mai els reaccionaris de la Seu d'Urgell i que a nosaltres ens importaven poc les tinences d'Alcaldia i les compensacions, i he de dir que els senyors d'Acció Catalana provocaren la meua sortida i la meua dimissió de l'Alcaldia. És dona el cas paradoxal que aquests mateixos senyors, després d'haver-me retirat la confiança, es queden amb l'Alcaldia i amb tots els altres càrrecs, interinament, no tingueren la majoria de vots, ja que no els votaren els senyors de la Lliga ni nosaltres; l'Alcalde, doncs, és l'Alcalde interí, com determina la llei quan no es té una majoria absoluta en la votació. Aquesta és, realment, la situació municipal de la Seu d'Urgell.

I explico això per a posar en antecedents als senyors Diputats i perquè es vegi sempre el procedir nostre i el de la minoria de vostès, i també com procedeixen, desgraciadament, uns Regidors que es diuen avui republicans i que de republicans només en porten el nom. Però han de saber que

aquests fets varen portar a la sessió següent els nomenaments de la Comissió per al cartipàs municipal i els representants de Lliga Catalana recolzaren, unes Comissions municipals que jo proposava, perquè es composaven de la següent faïso: un de l'Esquerra, un de la Lliga i un altre d'Acció Catalana, però els d'Acció Catalana es varen donar compte de què tenien el comandament de la ciutat i deien que jo els havia gastat una jugada perquè quedaven en minoria a les Comissions. Era just que es quedés en minoria un Partit que no tenia majoria absoluta a l'Ajuntament, i que hi tinguessin representació tots els sectors que constituïen l'Ajuntament. Resultat de tot això fou que aleshores hi hagués una entesa, i varen aliar-se els d'Acció Catalana amb la Lliga per a poder anar contra l'Esquerra, i així poder continuar una política com la que es seguia abans de venir la República. D'aquí ve que el senyor Rovira defensés aquests senyors d'Acció Catalana; perquè no és més que això, senyor Rovira, el que està fent aquí: anar a la conquesta d'uns quants vots i veure si després d'uns quants treballs vostè pot anar a la constitució d'un Centre de la Lliga a la Seu d'Urgell; i per això hi va fer un viatge fa poques setmanes.

El Sr. DURAN I VENTOSA: A veure si un Diputat no pot anar al seu districte!

El Sr. MIRACLE: Això és democràcia!

El Sr. CANTURRI: Senyor Rovira, vostè no fa sinó veure si a aquests republicans novells els pot portar a la Lliga Catalana; i dona una embranzida amb aquesta mica de propaganda que ara fa des d'aquí. No és res més que això. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. FRONJOSA: Els catequitza.

El Sr. CANTURRI: Els catequitza, realment. I com que a nosaltres no ens ha de catequitzar, perquè ja sabem que a la Seu d'Urgell el republicanisme, afortunadament, està a les nostres mans i el poble, des del 28 de juny, ja diu que a una banda hi som els republicans i a l'altra aquests senyors que vostè defensa i que té per reaccionaris i monàrquics, no ens importa, puix som nosaltres els que volen a la Seu d'Urgell.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Els que anàreu a proclamar la República a la caserna de la Seu d'Urgell...

El Sr. SAURET: Vós no hi éreu, senyor Rovira i Roure!

El Sr. CANTURRI: Jo sí que hi era. Doncs, realment, el que el senyor Rovira vol és veure si es pot arribar a constituir aquest Centre de la Lliga a la Seu d'Urgell, d'acord amb aquests elements d'Acció Catalana, a la qual cosa ja nosaltres hem dit que no hi tenim cap inconvenient, que nosaltres admitem, i que jo personalment ho he provocat, perquè es semblava un confusionisme a la Seu d'Urgell amb uns senyors que es volen dir republicans i que no són més que una pertorbació constant. Aclarit això, diré que una vegada nomenades aquestes Comissions, després d'haver-se unit els senyors de la Lliga Catalana amb els d'Acció Catalana, ens volgué anullar i atropellar la minoria d'Esquerra, que vàrem guanyar les eleccions, prenent anullar els nomenaments de les Comissions que es dividien entre els senyors d'Acció Cata-

lana, Lliga Catalana i l'Esquerra, però tinguis en compte que l'acord es va prendre per sis vots contra un. Es varen nomenar les Comissions i en la sessió següent es volia anul·lar el nomenament d'aquestes Comissions. I com que jo vaig creure que hi havia un atropell a la democràcia, perquè és un atropell intolerable que al Partit que acaba de guanyar se'l vulgui treure de l'Ajuntament de la ciutat i se'l vulgui eliminar de totes les Comissions a fi que no pugui tenir cap control, va ésser llavors quan vaig dir que no es podia tolerar i vaig protestar, i la resposta dels senyors d'Acció Catalana i dels amics del senyor Rovira i Roure va ésser no fer-ne cas; i en vista d'això procedien a l'eliminació de les Comissions basant-se en l'article 60 de la Llei municipal que diu que les votacions han d'ésser secretes, i perquè no s'havia complert aquest requisit, s'anullava la votació que s'acabava de fer. Però es donava el cas paradoxal que quedaven vàlides les Comissions que havien estat nomenades pel mes de juny del 31, que ho havien estat pel mateix procediment. És a dir, que s'aplica la llei quan es perjudica l'Esquerra i es beneficia els altres i es donen vàlids els nomenaments quan se'n beneficien ells. I en veure que se'ns atropellava d'una manera tan indigna, va ésser quan jo, que sabia que entre aquells Regidors n'hi havia que eren incompatibles, vaig demanar que s'apliqués l'article 43 de la Llei municipal, i no se'm va fer cas, ja que, units Acció Catalana i Lliga, digueren no tenien perquè fer-ne, i en veure que no prenién en consideració la meua demanda vaig acudir a l'únic lloc on podia acudir, ja que traspassats els serveis d'Administració Local, en lloc del Governador civil era el Conseller de Governació a qui havia de dirigir-me. Vaig demanar-li que enviés una inspecció a la Seu d'Urgell per a comprobar els Regidors que estaven compresos en l'article 43 i s'apliqués la llei. És simplement això allò que m'he concretat a demanar: que es complís un article de la Llei municipal. Els motius els he explicat; no tenia cap necessitat d'explicar-los, perquè crec que estava en perfectíssim dret de demanar al senyor Conseller de Governació que s'apliqués un article de la Llei municipal i aquest article es complís.

M'interessa, però, aclarir el que ha dit el senyor Rovira: que jo m'havia recolzat en aquests Regidors per a ésser Alcalde i que m'havia acompanyat un d'aquests senyors a la Caserna de la Guàrdia civil el dia de la proclamació de la República. Evidentment, aquest senyor el dia 14 d'abril em va acompanyar a la Caserna de la Guàrdia civil i formava part del Comitè revolucionari, però això no vol dir res, perquè llavors es formaven a les poblacions conglomerats republicans, anàvem tots junts, perquè el que volíem era proclamar la República. Potser sí que vàrem pecar en creure que aquest senyor, que havia acceptat un càrrec de Tinent d'Alcalde quan va pujar Primo de Rivera i en venir la República es va fer republicà, estava redimit, però ara ens hem adonat que això era una equivocació, perquè ara combat els republicans i els catalanistes, i l'únic que l'interessa és conservar les seves finques. Jo sé tot el que valen políticament aquests

senyors, ja que ens coneixem des de l'infància; si poguéssim tornar al 12 d'abril, estic segur que no formarien pas la coalició republicana junt amb nosaltres.

El Sr. ROVIRA I ROURE: I tots aquests senyors que anaven amb ell, perquè amb mi no hi anaven.

El Sr. CANTURRI: Jo he de dir al senyor Rovira que jo li podria demostrar que en les darreres eleccions els elements d'Acció Catalana — són un home que observo molt bé els resultats electorals de les ciutats on he viscut, perquè crec que és obligació meua — puc dir-li que els elements d'Acció Catalana varen votar a vostè i a mi personalment, perquè el que anaven era a fer un recompte de les seves forces a la Seu d'Urgell. Però li puc demostrar que els nostres candidats van en primera línia tots, és a dir, que els meus companys de candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya varen guanyar en tota la línia; només hi ha un sol lloc on vostè els iguala, i és a la cua. Nosaltres en vàrem guanyar deu de majoria, després ve vostè i després ve un altre company nostre, i aquí és on varen fer la provatura; em varen votar a mi personalment, no a l'Esquerra, però també a vostè.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo els ho agraeixo molt, si em varen votar.

El Sr. CANTURRI: A mi m'és igual; jo no els ho agraeixo, i els ho vaig dir. Quant a la inspecció a què vostè es refereix, li he de dir que el senyor Conseller de Governació va fer molt ben fet en enviar un delegat allà dalt per a assabentar-se si existeixen incompatibilitats.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Si vostè li va demanar...

El Sr. CANTURRI: Li vaig demanar, i crec que és molt just que, havent-hi uns senyors que eren incompatibles amb la Llei municipal vigent, davant del meu prec, s'assessorés si era veritat, per a procedir en conseqüència. El senyor Conseller va enviar un delegat a la Seu d'Urgell, i no va ésser pas del tot ben rebut per la majoria de l'Ajuntament, perquè varen dir mil pestes de la Generalitat de Catalunya i del Conseller de Governació pel sol fet que anava a esbrinar si era cert que hi havia aquestes incompatibilitats. I com que a mi m'agrada enraonar amb fonament, vaig a llegir, només perquè vegin com procedeixen els amics del senyor Rovira i Roure, un acord d'un acta en el qual es tractà d'aquest assumpte a la Seu d'Urgell, del qual, com que havia anunciat aquesta interpellació, m'en vaig fer lliurar còpia a l'Ajuntament. Després de dir que es varen quedar molt sorpresos, en arribar aquest senyor a la Seu d'Urgell, en veure que no anava a fer una informació de caràcter administratiu, diuen que es va limitar a fer-los una sèrie de preguntes de caràcter personal, pel fet de preguntar-los si tenien determinats càrrecs, com el de cap de bombers — que no cobra 80 pesetes, sinó que aquest any se li va augmentar el sou a 250... (*Rumors en els bancs de la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. SAURET: Hi ha incompatibilitat, cobri el que cobri.

El Sr. CANTURRI: Aquests senyors — perquè

jo no demano res més que s'apliqui la llei — aquests senyors s'estranyaven que se'ls fessin preguntes relacionades amb l'objecte pel qual havia estat enviat el delegat a la Seu d'Urgell, i varen fer la següent proposició: que m'encarreguessin a mi que interpellés el senyor Conseller de Governació, perquè deien que la ciutat havia vist indignada que hagués anat a fer-se una inspecció a la Seu d'Urgell, i jo els vaig escriure una carta negant-m'hi. Però vegeu ara els termes en què ells varen concretar aquesta proposició. Basta dir que comença amb aquestes paraules: «En nom de tots els ciutadans conscients i veritables republicans....» El que va fer aquesta proposició és l'Alcalde al qui jo vaig substituir el dia 14 d'abril, Alcalde de la Dictadura; i aquest és el qui parla en nom «de tots els ciutadans conscients i veritables republicans». Però el bo del cas és el següent acord: «Respecte a la persona del denunciador....» Ja havia dit que era jo i ho consignava en la lletra a la qual m'he referit.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Això vostè ho va dir amb posterioritat.

El Sr. CANTURRI: No. Jo ho vaig dir quant em va semblar. (*Rialles.*) Diu l'acord: «Respecte a la persona del denunciador, com que no es té coneixement de qui és, no vol parlar-ne, si bé el sol fet de dedicar-se a fer semblants denúncies el fa creditor de demanar se'l donés de baixa com a veí, per indesitjable.»

Fixint-se els senyors Diputats en la democràcia dels amics de Lliga Catalana, que perquè jo demano l'aplicació d'un article de la Llei municipal volien que s'em tregués del padró de veïns de Seu d'Urgell, a mi que sóc un home que he estat vint mesos Alcalde de la Seu d'Urgell i, no és per dir-ho ni perquè jo em vulgui fer l'apologia, però els emplaço perquè vegin, com ha reconegut el mateix senyor Rovira i Roure, que fins els homes més reaccionaris que m'han combatut han de reconèixer que en les meves activitats a l'Ajuntament, no hi ha ningú que em combati el més mínim per la meva gestió administrativa municipal. Per tant, veureu vosaltres que després d'haver-me votat la majoria del poble en les últimes eleccions del mes de novembre, hi ha un senyor que ha estat Alcalde de la Dictadura i al qual jo vaig haver de treure el 14 d'abril, i aquest senyor em vol declarar ciutadà indesitjable de la Seu d'Urgell; aquest senyor és de la Lliga i és el que acompanyava a la V. S., senyor Rovira i Roure, en les eleccions. (*Rumors de protesta en la Minoria de Lliga Catalana.*) Vostè sap que em refereixo al senyor Fité... (*Continuen els rumors en la Minoria de Lliga Catalana, que no permeten sentir el final del nom.*)

El Sr. ROVIRA I ROURE: Vostè sap que a la nostra candidatura hi havia molta gent que no era de la Lliga.

El Sr. MIRACLE: Això ho ha après del senyor Riera, de Martorell. Aquest senyor fa anys que ho aplica. (*Rumors en els distints escons de la Cambra.*)

El Sr. CANTURRI: El senyor al qual em refereixo és de la Lliga i aprofito avui l'ocasió, també, per a contestar a una al·lusió que em va fer un dia el senyor Ventosa i Calvell, dient que els de la Dictadura havien anat cap a l'Esquerra; jo li vaig contestar que en el meu poble, no. Aquest senyor, que jo vaig treure com Alcalde de la Dictadura el 14 d'abril recolza la Lliga Catalana, i aquest altre senyor que s'ha dit que era Tinent d'Alcalde de la Dictadura i

que també s'ha dit que era del Comitè revolucionari — i això és cert — avui també recolza Lliga Catalana perquè la República li fa por. Per tant, tota la gent de la Dictadura, de la Seu d'Urgell, formen en les rengleres dels homes que es defensen a aquests bancs. (*Dirigint-se a la Minoria de Lliga Catalana.*) I he de dir una altra cosa, també, i és que no m'estranya que la V. S. defensi aquesta gent, ja que fou Diputat de la Dictadura a Lleida, i és un senyor, vostè, que fins fa poques setmanes fou corresponsal d'A B C a Lleida i no ha renunciat la corresponsalia, fins força després d'ésser Diputat. (*Molt bé!, en la Majoria.*) I jo considero, senyor Rovira i Roure, que no és moral ni pot venir aquí a donar-nos lliçons de democràcia el qui havent estat de la Dictadura se les dona ara d'ésser republicà. Jo que crec que els que abans eren monàrquics, ara haurien de continuar essent-ho, de continuar en el mateix lloc on estaven, i no aproximar-se a Partits que guanyant, emparant-se en els corrents moderns de la política actual i dient-se catalanistes, després d'haver renunciat a una corresponsalia de l'A B C perquè li convenia. (*Molt bé!, en la Majoria i Minoria socialista. Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

Per tot això, senyors Diputats, jo aprofito aquesta ocasió per a demanar al senyor Conseller de Governació, en nom dels republicans de Seu d'Urgell, de l'Esquerra Republicana de Seu d'Urgell, que procuri que aquest assumpte arribi fins al final i es faci justícia a la Seu d'Urgell, justícia republicana, que per a nosaltres significa aplicar la llei inexorablement. Si és que incorren en incompatibilitat; si és que són incompatibles aquests senyors, jo demano al senyor Conseller de Governació que apliqui la llei sense contemplacions, i no es cregui que nosaltres ens volem ensanyar amb l'Ajuntament, perquè vostès s'han ocupat de tres senyors que jo no afirmo que siguin incompatibles. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) Nosaltres no tenim l'esperit de perseguir, el que sí volem és el compliment de la llei quan es demana. Això és el que vol Esquerra Republicana de Seu d'Urgell.

I quant a l'aspecte que s'ha vulgut donar, la queixa d'alguns de què l'inspecció ha tingut caràcter administratiu, jo he de contestar que el caire que li han vulgut donar els senyors de la Seu d'Urgell no és el cert, perquè una inspecció, com saben molt bé els senyors Diputats, si és de caràcter econòmic, referent a qüestions de finances de l'Ajuntament, com aquests senyors volien fer suposar en parlar que deshonorava aquesta inspecció aquell Ajuntament, no és el Conseller de Governació que l'ordena, sinó el Conseller de Finances. Per això jo els vaig contestar en un escrit referint-me al que ells deien que denigrava aquell Ajuntament la realització d'una inspecció, que jo, que he estat vint mesos Alcalde, no m'hauria sentit denigrat mai pel fet que vinguessin a revisar la meua obra i a examinar la meua gestió de cap a peus, perquè estic ben lliure de tota culpa i que, per més comprovacions que es realitzin a l'Ajuntament de Seu d'Urgell, no trobarien res més que actes d'una administració recta, com la que avui afortunadament es fa a l'Ajuntament de Seu d'Urgell, que és — i aprofito aquesta ocasió per a manifestar-ho — un Ajuntament model, un

Ajuntament que inclús ha tingut la sort de què hi hagi passat la Dictadura per damunt sense que es fes cap emprèstít ni s'endeutés; l'Ajuntament té realment una situació pròspera, que Esquerra Republicana de Catalunya ha afiançat encara més. Per tant, no hi havia necessitat de fer aquesta inspecció de caràcter administratiu, cosa que jo sabia perfectament; però una cosa és que no s'hagi de fer una inspecció de caràcter administratiu i una altra és que hi hagin uns Regidors que siguin incompatibles...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Que és immoral fer emprèstits?

El Sr. LLUHÍ: ¿Que és catalanista ésser corresponsal de l'A B C?

El Sr. DURAN I VENTOSA: ¿Que és catalanista ésser Alcalde de Reial Ordre i Diputat del Parlament català?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: El poden informar els seus amics de Lleida, senyor Lluhi.

El Sr. LLUHÍ: Ja estic informat.

El Sr. PRESIDENT: Facin el favor els senyors Diputats de no interrompre.

El Sr. CANTURRI: Jo no puc dir res perquè m'interrompin, perquè tinc bastant la costum d'interrompre; per tant, jo accepto de molt bon grat que m'interrompin. L'únic que repeteixo, per a acabar, és que em sembla que ja he posat prou clar l'assumpte, demano només que el senyor Conseller de Governació procuri donar satisfacció a l'Esquerra Republicana de Seu d'Urgell, que constitueixen els republicans autèntics, no ho dubteu, ja que a Seu d'Urgell i a tot Catalunya militen afortunadament en les rengleres de l'Esquerra Republicana o dels nostres amics socialistes (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) que també són bons republicans, però a la dreta (*Dirigint-se a Lliga Catalana.*) no hi creiem en el vostre republicanisme. (*Rumors d'aprovació en la Majoria i Minoria socialista.*)

El Sr. ROVIRA I ROURE: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Roure, per a rectificar.

El Sr. ROVIRA I ROURE: En primer lloc he d'advertir que si he formalitzat jo la interpellació, fou perquè primerament es va dirigir l'Ajuntament de Seu d'Urgell al senyor Canturri perquè la fes, i davant de la negativa d'ell a portar la qüestió al Parlament, fou quan la vaig fer jo. Com que el senyor Canturri ha volgut desviar la qüestió en un terreny personal entre ell i jo, he de fer una aclaració, que ell havia d'haver fet en honor a la veritat. En dir si jo havia estat Diputat de la Dictadura i si jo havia estat corresponsal de l'A B C, ell havia d'haver afegit que quan jo vaig ésser nomenat Diputat de la Dictadura, precisament l'any 26, vaig dimitir aquest càrrec i vaig merèixer la felicitació de molts companys correligionaris de la V. S.

El Sr. VIADIU: Per què?

El Sr. ROVIRA I ROURE: Perquè no em resultava l'actuació de la Diputació.

El Sr. VIADIU: Per un fall que no li convenia a vostè o a un amic de vostè. (*Rumors de protesta en la Minoria de Lliga Catalana i d'aprovació en la Majoria.*)

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo vaig dimitir

del càrrec de Diputat provincial de la Dictadura per la senzilla raó que no m'agradava l'actuació de la Diputació de Lleida; i, en segon terme, he d'advertir que si era corresponsal de l'A B C, ho era d'una Agència, en la qual, si hi havia un diari que era A B C, n'hi havia un altre que era *El Liberal*, era netament republicà. Si jo tenia la desgràcia d'haver de guanyar-me la vida fent de periodista, a més d'advocat, no hi tinc cap culpa!

El Sr. SAURET: Vostè va dimitir el càrrec de Diputat per un fall que el perjudicava a vostè o a un amic seu.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Portant les qüestions a aquest terreny, jo podria retreure al senyor Canturri que va a anar a retre homenatge a Primo de Rivera, amb l'escopeta al coll. (*Rumors i rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*)

Un Sr. DIPUTAT de Lliga Catalana: Què hi diu a això el senyor Lluhi?

El Sr. LLUHÍ: Devia ésser per a pegar-li un tret! (*Rialles.*)

El Sr. CANTURRI: Això és una veritat, una veritat jesuítica. (*Rialles.*)

El Sr. ROVIRA I ROURE: Però, no eren aquestes les qüestions que havíem de debatre, i jo estic net de consciència, completament net de consciència, pel que passa, perquè resulta que, en definitiva, l'únic que hi ha hagut és una mala acció de l'Esquerra en trencar una urna, i una calúmnia que s'ha aixecat contra meu, jo no havia pogut estar a Odén. (*Protestes en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Senyor Rovira i Roure, en realitat, els fets d'Odén ja estan discutits. Discutim ara la inspecció a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo crec que les paraules pronunciades pel senyor Canturri són les més eloqüents en demostració de la improcedència de la inspecció en qüestió. I ara, jo pregunto al senyor Conseller de Governació: Després de les afirmacions rotundes del senyor Canturri de què aquesta inspecció s'ha demanat exclusivament per tota aquesta sèrie de fets que ell ha relatat, i que, en definitiva, no representen més que la petició d'una inspecció per venjança, ¿està d'acord això amb l'autonomia municipal? Al senyor Conseller de Governació és a qui m'adreço, perquè crec que una rectificació no precisa després de les paraules tan eloqüents del senyor Canturri.

El Sr. ANDREU: ¿Defensa la V. S. el no respectar la llei?

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo defenso l'autonomia municipal, i si el senyor Canturri respecta la llei, hauria d'haver formulat en el moment en què s'haguessin celebrat les eleccions, i dintre dels vuit dies que assenyala la llei, l'oportú recurs, però no anar a cercar els vots d'aquests senyors per a tenir l'Alcaldia, i quan ha cessat la simpatia que sentien aquests senyors vers ell per a elevar-lo a l'Alcaldia, quan han manifestat que no tenia llur confiança, aleshores ha estat quan ell ha sol·licitat del senyor Conseller de Governació que s'instruís l'expedient en qüestió.

El Sr. CANTURRI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Canturri, per a rectificar.

El Sr. CANTURRI: Poques paraules, perquè quasi ja ho he dit tot abans. Jo demano solament l'aplicació d'un article de la llei; si hi ha incompatibilitats, jo demano que s'apliqui la llei. No havia de fer-ho als vuit dies, com deia vostè, perquè eren ells aleshores els que ho havien de determinar. Jo no els vaig anar a cercar perquè m'enlaïressin a l'Alcaldia; ja que la vigília de les eleccions, en una reunió, vaig dir que no volia ésser Alcalde, i se'm obligà a ésser-ne, per disciplina. Jo em trobo en la política d'una manera circumstancial, perquè no m'ho pensava mai que jo tingués de fer política; m'hi trobo pel meu amor a la República.

Vull parlar d'un fet, al qual s'ha referit el senyor Rovira i Roure. Ha dit que jo vaig acudir aquí, a Barcelona, en una manifestació del Sometent; és cert, però realment a mi em varen enganyar. (*Rialles.*) Jo aleshores era molt jove, perquè jo sóc del Sometent des de l'edat de vint anys; pertànyer al Sometent, a la muntanya, és en defensa pròpia, i a la Seu d'Urgell ningú dubta del meu republicanisme. Jo no havia votat mai fins el 12 d'abril del 1931, perquè mai havia vingut un candidat republicà a la Seu. El cas del Sometent al qual s'ha referit el senyor Rovira és el següent: La senyora Tries de Bes era padrina de la bandera del Sometent de la Seu d'Urgell — i jo ja he dit que pertànyer al Sometent a la muntanya és en defensa pròpia —; a més, jo havia manifestat moltes vegades que era l'única manera legal de tenir una arma a casa per a posar-la al servei de la República; perquè jo no tinc por, senyor Rovira i Roure.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Però si jo no he dit que tingués por.

El Sr. CANTURRI: I jo he de dir a vostè que en una reunió a què es convocà els Sometents se'ns digué que com que la senyora del Diputat senyor Tries de Bes havia regalat una corbata a la bandera — us recordareu que Primo de Rivera va fer treure totes les llaçades catalanes de les banderes del Sometent, però després prometeren tornar-les — hi va haver una reunió de Sometents, a la qual no va acudir ningú de la Seu d'Urgell, per acompanyar la bandera, i aleshores es va cridar a una nova reunió i un senyor, que és Vocal de la Comissió de Sometents, per cert de la Lliga també, ens demanà per favor a uns quants joves dels que estàvem en una situació econòmica, diguem-ne més folgada, se'ns demanà si bonament volíem acompanyar-la. Jo vaig preguntar a aquell senyor, abans de venir, si el venir a Barcelona per consideració a l'esposa del senyor Tries de Bes significava un acte d'adhesió a la Dictadura, a Primo de Rivera, perquè en aquest cas no hi aniria ningú de la Seu d'Urgell; i en aquella reunió el senyor Llangot digué que era únicament per a fer un acte, per demostrar una adhesió i una estima als sentiments catalanistes i perquè es tractava de l'esposa del senyor Tries de Bes, que era un home catalanista; que vindríem a Barcelona a posar una corbata amb la llaçada catalana a la bandera del Sometent de la Seu d'Urgell, però que mai no es veuria això un acte d'adhesió a la Dictadura. Però després

m'hi vaig trobar embarcat. És a dir, que per complaença, per urbanitat, perquè es tractava d'una senyora que havia regalat un llaç català a una bandera del Sometent, em vaig trobar jo en aquest *maremagnum* que es va transformar en una manifestació feixista. Però jo ja vaig quedar-ne prou castigat! Això els farà riure, però és cert; fou un mal dia per a mi. Vaig caure estirat al Passeig de Gràcia, amb uns dolors grans! És a dir, que ja ho vaig pagar. (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: Us va redimir el dolor! (*Rialles a tota la Cambra.*)

El Sr. CANTURRI: Però he de dir que a mi ningú no em pot tirar en cara que no sigui un home republicà, ni que hagi acatat el general Primo de Rivera, perquè jo vaig manifestar, d'una manera categòrica, que jo no acatava cap Dictadura, i ho demostrà el fet mateix que vostè acaba d'esmentar, que el 12 d'abril jo formava part del Comitè revolucionari que va anar a la caserna a entrevistar-se amb el tinent coronel de la Guàrdia civil per dir-li que si ell no se sumava al moviment, nosaltres proclamàrem la República a la Seu d'Urgell. Jo no exerceixo una venjança, senyor Conseller de Governació, sinó que ja he explicat els motius de tot això. Si aquests senyors volen atropellar els nostres drets, jo el que demano és justícia, que s'apliqui l'article 43 de la Llei municipal.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: He de començar planyent-me que, després dels bons desigs manifestats aquí reiteradament que aquestes qüestions no fossin portades al Parlament, avui no solament és un prec, sinó que agafa l'alta volada d'una interpellació amb motiu d'haver publicat una Ordre i amb motiu d'haver enviat una inspecció, que no és tal inspecció, sinó una informació, a la Seu d'Urgell. Hem de deixar de banda tots els arguments que aquí s'han fet en el sentit polític de la situació de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell. Jo en aquesta qüestió no hi puc entrar ni hi vull entrar.

Jo em vaig trobar amb un fet concret, en què un Regidor, investit amb l'honor del càrrec de Diputat al Parlament català, em feia una denúncia concreta en el sentit que a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell hi havien tres Regidors que eren incompatibles o incapaces. I davant d'aquest fet concret, davant d'aquesta denúncia, jo no vaig adoptar per mi mateix cap mesura i tan sols em vaig limitar a enviar allà un comissionat perquè realitzés una informació sobre aquest punt concret. S'ha portat a cap aquesta informació i el dictamen s'ha passat a l'Oficina d'Administració Local. En aquest dictamen es diu que, veritablement, aquests tres senyors Regidors poden ésser incompatibles, però d'aquest sol fet, no tenint una prova ferma d'aquesta incompatibilitat, jo no vaig voler prendre una mesura, no vaig voler afanyar-me a prendre cap determinació, contràriament al que pensen les VV. SS., i he ordenat senzillament que l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, millor dit, he ordenat a l'Alcalde directament, que obri un expedient dintre d'un termini de quinze dies durant el qual podran presentar-se a declarar les persones inculpades. I això és completament legal; això està dintre de la Llei, i per a demostrar-ho a les VV. SS. hauré de tenir l'honor de recordar-los el R. D. de 24 de març del 1891, que està vigent.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : No.

El Sr. CONSELLER de Governació : Sí, està completament vigent ; i en virtut d'aquest Decret, per les seves disposicions 11 i 12...

El Sr. SOL : Fa molts anys...

El Sr. CONSELLER de Governació : ¿I què han de veure els anys pel que discutim? Hi ha gent que té molts anys i té dret a opinar. En aquesta disposició que, repeteixo, estava vigent, es donen facultats al Govern per a obrir expedients quan es formulen denúncies d'incompatibilitat o incapacitat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Un Decret del 1909, del Govern Moret, el va abolir tot. Un Decret del Govern Moret va fer bugada.

El Sr. CONSELLER de Governació : Aquest Decret està vigent...

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria : És el que ha de fer la República : bugada.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Cadascú sabrà la roba bruta que tingui.

El Sr. PRESIDENT : Senyor Vidal i Guardiola, ens trobem en un Parlament...!

El Sr. CONSELLER de Governació : Jo m'he limitat, per tant, a ordenar l'obertura d'un expedient i amb això no es prejutja res, no es prejutja la qüestió de fons i no es diu ni s'ha dit de cap de les maneres si són incompatibles i si són incapaces aquests Regidors. L'expedient, en definitiva, ho dirà tot. L'expedient ha d'ésser tramès a l'oficina d'Administració Local i amb el degut informe i dictamen que doni oportunament aquesta oficina es fallarà i es prendrà la resolució convenient. Mentrestant, no hi ha cap qüestió de fons prejutjada. Però he de dir que si de la realitat de l'expedient aquest es demostra plenament el que es suposa per la informació realitzada, tinguin la seguretat els amics republicans de la Seu d'Urgell de què jo aplicaré la justícia estricta ; si hi han Regidors que tenen incompatibilitat o incapacitat, no podran continuar ostentant el càrrec de Regidor.

El Sr. SOL : Visca l'autonomia municipal! (*Rumors.*)

El Sr. ESPANYA : Sí, visca l'autonomia i visca la llei!

El Sr. CONSELLER de Governació : Visca l'autonomia i visca la llei! Ja varem parlar l'altre dia de la qüestió de l'autonomia i varem dir que una cosa era l'autonomia i una altra els abusos de l'autonomia.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Visca l'autonomia!

El Sr. PRESIDENT : Jo prego al senyor Vidal i Guardiola que no interrompi, perquè d'altra manera qui quedaria sense autonomia fóra la Presidència.

El Sr. ROVIRA I ROURE : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Rovira i Roure té la paraula.

El Sr. ROVIRA I ROURE : Seré molt breu en la rectificació, perquè el senyor Conseller de Governació no ha desvirtuat les manifestacions de la improcedència d'aquesta inspecció sinó la defensa que feia dels meus arguments el senyor Canturri, perquè en definitiva qui ha demostrat

la meua tesi ha estat el senyor Canturri. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*) Jo he desenrotllat una interpellació i no una pregunta, és cert. No estava present a la Cambra, no havia ocupat encara el banc roig el senyor Conseller de Governació, quan jo explicava els motius de per què ha estat així. S'ha començat la sessió sense haver anunciat cap prec, i per això possiblement no estava encara a la Cambra el senyor Conseller de Governació. Se m'ha concedit l'ús de la paraula i jo he començat precisament explicant el per què havia formulat una interpellació i no una pregunta. I deia perquè ja en principi creia que havia d'ésser una interpellació. En primer lloc, perquè m'ho manà l'Ajuntament de la Seu d'Urgell dient-me que no havia acceptat formular-la el senyor Canturri ; jo no podia fer d'altra forma al plantejament d'aquesta qüestió, perquè si formulava un prec i no una interpellació, el senyor Canturri no trobaria tantes facilitats per a donar les explicacions que tingués per convenient. En segon terme, perquè com que calia que amb la meua lava un prec i no una interpellació, el senyor Canturri, es podia considerar que plantejant una pregunta i no una interpellació era cercar la fórmula per a evitar que el senyor Canturri pogués contestar les al·lusions que se li fessin. I així, mitjançant una interpellació, el senyor Canturri tenia mitjans suficients per a explicar davant del Parlament la seva posició. Així, podem parlar, jo en representació dels Regidors de la Seu d'Urgell i ell com a denunciant davant del senyor Conseller de Governació.

Quant a les manifestacions fetes pel senyor Conseller de Governació de què no es va tractar d'una visita d'inspecció sinó d'una informació, em sembla que és així com ha dit el senyor Conseller de Governació...

El Sr. CONSELLER de Governació : Sí.

El Sr. ROVIRA I ROURE : ...jo em limitaré exclusivament a llegir la comunicació que va lliurar el senyor Conseller de Governació al senyor Alcalde de la Seu d'Urgell...

El Sr. CONSELLER de Governació : Sí, ja la pot llegir.

El Sr. ROVIRA I ROURE : Diu : «A l'objecte de girar una visita d'inspecció administrativa a aquest Municipi, he designat...» Si això no és una visita d'inspecció, jo no sé quan es tracti d'una visita d'inspecció com ho redactarà el senyor Conseller de Governació. Perquè ho signa «J. Selves»...

El Sr. CONSELLER de Governació : Sí, sóc jo.

El Sr. ROVIRA I ROURE : I en l'avant-signatura es llegeix «El Conseller de Governació».

El Sr. CONSELLER de Governació : Es de l'única manera que ho puc autoritzar, essent Conseller de Governació.

El Sr. ROVIRA I ROURE : Creiem haver demostrat que es tracta d'una visita d'inspecció, perquè si es tractés d'una informació el lògic és que el senyor Conseller de Governació hagués signat en la comunicació que era per una «informació». Però en definitiva el que he vingut a sostenir aquí és el fet que de la suposada incapacitat d'aquests Regidors no se'n hagi dit res fins al mo-

ment actual; i passat el termini per a recórrer contra el seu nomenament, hagi esta precisament una persona que havia sustentat el càrrec d'Alcalde en virtut dels vots d'aquests senyors i en el moment en què ha cessat aquest Alcalde. I també signifíco que el senyor Conseller de Governació hagi admès que aquests senyors hagin estat aptes fins al moment en què un senyor determinat hagi ostentat el càrrec d'Alcalde, ja que després d'aquest moment s'ordena una visita d'inspecció o d'informació o del que sigui a l'Ajuntament de la Seu d'Urgell a l'únic i exclusiu objecte de debatre, transcorregut el termini, si eren o no capços aquests Regidors.

El Sr. CONSELLER de Governació: Si no ho havien denunciat.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Entenc que en aquests moments això és un atac formidable a l'Autonomia municipal. I entenc més, que és un atac formidable a aquesta autonomia i a la democràcia, majorment quan es vol emparar amb un Decret que està absolutament derogat; i ho està, com deien mol bé en les seves interrupcions els meus companys de Minoria, per un Decret del 1909; i ho està, a més pel Decret del 16 de juny del 1931, que és llei de la República des del 5 de setembre, no solament en quant declara la vigència de l'article 252 de l'Estatut municipal que estableix requisits completament diferents del R. D. del 1891, sinó, a més, en quant aquest Decret, convertit en Llei, diu terminantment que des d'aleshores cessen en absolut totes les condicions de superioritat jeràrquica que puguin tenir els Governadors i Comissions provincials en vexació d'aquelles que hagin estat atorgades per Decret de la República. I com que això no era Decret de la República, és indubtable que aquesta superioritat jeràrquica que puguin tenir els senyors Governadors i en, sa conseqüència, avui dia el senyor Conseller de Governació, ha cessat en absolut. Per aquestes consideracions, entenc que no se m'ha contestat degudament les meves indicacions per part del senyor Conseller de Governació.

El Sr. PRESIDENT: ¿Prefereix el senyor Conseller que rectifiqui breument el senyor Canturri?

El Sr. CONSELLER de Governació: Sí, que ho faci.

El Sr. CANTURRI: He de dir que s'ha esgrimit un argument sofisticat, perquè hi ha un Regidor que és incompatible des del primer de l'any que som, i dels tres presumptes Regidors incompatibles n'hi ha dos....

El Sr. ROVIRA I ROURE: ¿Però el va votar o no el va votar, el senyor Galí?

El Sr. ESPANYA: Que té que veure això.

El Sr. PRESIDENT: Qui el va votar va ésser l'Ajuntament; i les votacions són secretes.

El Sr. ESPANYA: Aquestes són minúcies que no ens interessen.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Breus paraules, senyors Diputats. Ja ens hem trobat repetides vegades que, en aixecar-nos a parlar des d'aquest banc roig, des dels bancs de l'oposició sempre se'ns tracta d'una manera despectiva. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. TALLADA: No, i menys a la V. S.

El Sr. CONSELLER de Governació: Jo he observat sempre una correcció extraordinària en les meves contestacions, però arriba a ésser molest que cada vegada que hom parli s'aixequin del banc del davant i diguin que el senyor Conseller no ha contestat res. ¿Es que creuen les VV. SS. que no tenim habilitat suficient per a contestar-los-hi?

El Sr. ROVIRA I ROURE: El que té la V. S. és massa habilitat.

El Sr. CONSELLER de Governació: Aquest fet es produeix amb massa freqüència. És probable que jo no convenci a les VV. SS., com també ho és que les VV. SS. no em convencin a mi, però és de plànyer la forma amb què es produeixen.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo no sé si he dit aquestes paraules, però si les he dit les dono per retirades.

El Sr. CONSELLER de Governació: Respecte de la qüestió de la Seu d'Urgell, si consideren les VV. SS. que no la he contestat perquè no he entrat en petites minúcies, com per exemple si la V. S. ha estat corresponsal d'A B C o Diputat de la Dictadura, se'm diu que no he contestat res. Jo contesto referint-me a la qüestió de la interpellació, recollint el que s'ha dit de si podia o no donar aquesta ordre i si podia o no ordenar aquesta informació. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) En primer terme he de manifestar que vaig ordenar una inspecció informativa, perquè en realitat, encara que es digués inspecció administrativa, fou una informació en virtut de la denúncia formulada per un Regidor en ús del seu perfecte dret. En venir-me la informació que s'ha produït baix el caire d'informe, i en ésser traduïda en dictamen per l'oficina d'Administració Local, es consideraren incompatibles tres Regidors de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell. Però a mi no m'interessa la filiació política, i únicament, dintre d'un perfecte dret atorgat per un Decret del 24 de març del 1931, en els seus apartats 11 i 12, he disposat que s'obris un expedient sense entrar en les qüestions de fons i deixant l'Ajuntament en llibertat per a cridar a declarar les persones afectades. Vindrà aquest expedient aquí i l'estudiaré. Si aquestes persones són incompatibles, no ocuparan els seus càrrecs; però, en canvi, si són compatibles, ocuparan els seus càrrecs, sigui quina sigui llur filiació política. En quant a si s'ha comès alguna injustícia, si hi ha qui ho entén així, té el camí obert per a apellar en el Contenciós-administratiu. Ho saben les VV. SS. No es va, doncs, a causar cap mal irreparable ni s'ha escamotejat la veritat d'aquest assumpte, tota vegada que ha estat degudament publicat al *Butlletí Oficial*. No es pot dir, per tant, que hi hagi hagut extralimitació de funcions. M'he limitat a deixar l'assumpte en les seves mans i s'obrarà en justícia.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Demano la paraula per al·lusions.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no pot acceptar aquestes al·lusions.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo he de dir que no crec haver manifestat que no m'hagi contestat el senyor Conseller de Governació. Si ho he dit, ho retiro. El que volia dir és que no m'havia convençut la V. S.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo desitjo pronunciar breus paraules per unes al·lusions del company senyor Rovira, que vull recollir en públic. Fan

referència al problema de si un Decret de l'any 1891 que era evidentment un instrument de caciquisme, regeix o no avui a la Catalunya autònoma. Jo crec que aquest problema té una transcendència superior a la qüestió concreta de la Seu d'Urgell, o a la de qualsevol altre Ajuntament.

El Sr. CONSELLER de Governació: És qüestió dels Tribunals.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Hem de saber el criteri del Govern respecte d'aquesta matèria.

El Sr. PRESIDENT: Pot anunciar la V. S. una interpellació sobre aquest extrem, i d'acord el senyor Conseller i la Mesa senyalaran el dia per a desenrotllar-la.

El Sr. ANDREU: No es pot acceptar una interpellació en aquesta forma.

El Sr. PRESIDENT: És la Presidència la que dirigeix els debats. Si la V. S. vol anunciar la interpellació, la Mesa, d'acord amb el Conseller assenyalarà el dia. Queda acabada la interpellació. Segueix l'Ordre del dia.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals, per a rectificar.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: A propòsit de la discussió del títol de l'Estatut Interior en el qual es parla del règim local, havíem consumit un torn aquest Diputat que ara parla, un altre el senyor Serra i Moret, un de breu el senyor Ruiz i Ponseti, i el component de la Comissió, senyor Arnau. Finalment, va cloure aquest debat de totalitat en primer torn el senyor Conseller de Governació.

Ara, per a rectificar, naturalment, no crec jo que sigui del cas estendre'm en molt llargues consideracions respecte del particular.

A propòsit d'aquesta matèria, a propòsit d'aquest títol I en el qual es parla de dos conceptes: autonomia municipal, per una banda, i divisió territorial, per l'altra, varem fer tots els que hi varem intervenir, els altres oradors d'una manera més brillant que jo, llargues consideracions sobre aquests dos conceptes de l'autonomia municipal i de la divisió territorial.

Ens portaria la discussió d'aquests temes a consideracions de molta extensió que crec que ja tindran la deguda aplicació i el seu lloc adequat quan discutim la Llei municipal i la de Divisió territorial, que sembla que serà aviat. Entretant, ens hem de limitar a aquells conceptes de caràcter general i a aquells principis que marquin únicament les orientacions que considerem que s'haurien d'assenyalar en l'Estatut.

Hem parlat durant aquests dies de l'autonomia municipal i és realment curiós que s'hagi parlat precisament d'això en circumstàncies en les quals — com diuen els homes experimentats — hi havia damunt de la taula de dissecció un cas viu d'autonomia municipal.

Nosaltres ens hem d'enlairar al terreny dels principis i parlaré breument d'aquest concepte. A propòsit d'aquesta qüestió és interessant fixar-se en els següents aspectes: En primer lloc, quin

és el concepte del Municipi. Tot el que es digui sobre l'autonomia municipal, parteix del concepte que hom tingui del Municipi. Aquí no se senta el concepte del Municipi de la manera clara, de la manera valent, que expressava el senyor Serra i Moret en nom de la Minoria socialista. El concepte del Municipi donat pel senyor Serra i Moret jo el considero, ho he de dir amb tota la franquesa, exagerat. Jo el considero excessiu, el considero inapropiat. El senyor Serra i Moret ens deia que el Municipi era el primer òrgan de la nació. Ens deia que ha d'ésser la base de tota la futura organització de Catalunya; ens deia que sobre el Municipi gira tot el concepte de la sobirania i que quan diem que la sobirania radica en el poble, entenem per poble els Municipis; fa partir, per tant, del Municipi tota la base de l'organització estatal. Jo crec, repeteixo, que aquest és un concepte exagerat i és un concepte almenys que no el comparteixo jo en aquests termes tan extremats. Això planteja el problema de si és primer el Municipi o si és primer la nació. Aquest concepte de què el Municipi és primer i està per damunt de la nació, és un concepte que l'hem vist nosaltres aplicat algunes vegades. Deia l'altre dia — al meu entendre molt encertadament — el senyor Arnau, que moltes vegades precisament a nosaltres quan propugnavem per l'autonomia de Catalunya, se'ns oposava l'autonomia municipal i se'ns volia suposar que no hi havia autonomia de Catalunya si no era precedida de l'autonomia del Municipi. Jo recordo que en els moments — em sembla que eren quan l'Estatut de l'any 19 — en què nosaltres fèiem campanya a propòsit d'això, els enemics de l'autonomia de Catalunya que eren els elements de la Unió Monàrquica Nacional i els elements del Congrés de Madrid, a la campanya d'autonomia de Catalunya hi oposaven l'autonomia municipal i ens deien que mentre no hi hagués autonomia municipal no hi podia haver autonomia de Catalunya i que quan hi hagués autonomia municipal interpretada en la seva forma, aleshores els Municipis haurien d'ésser els que haurien de concedir l'autonomia a Catalunya. Una deixalla encara d'això, nosaltres la veiem en la Constitució actual, perquè per arribar nosaltres a l'autonomia que avui gaudim hem hagut de passar també pel tràmit d'aprovació d'un plebiscit, d'una ratificació dels Ajuntaments que realment jo crec sota aquest punt de vista improcedent.

Aquest concepte que té el senyor Serra i Moret dels Municipis de què són la cèl·lula primària al voltant de la qual gira tota l'organització estatal, està relacionat a allò de la teoria dels cercles concèntrics, aquella teoria tan coneguda, tan discutida pels autors, rebutjada per molts d'ells, de què la societat es forma per una sèrie de cercles que comencen amb un de petit, que és la família, que es va estenent fent-ne un de més gran, que és el Municipi, que passa després a un de superior, que és la regió, que passa a un de més gran, que és l'Estat, i que passa finalment a la humanitat i que tot això són una sèrie de cercles que es van establint en una forma concèntrica i que les manifestacions dels sentiments favorables a aquesta organització es van determinant a mesura que el cercle es va estenent i, per tant, diuen els autors

d'aquesta teoria que hom té més amor a la família que al Municipi, més amor al Municipi que a la regió, més a la regió que a la nació, més a la nació que a la humanitat, etc. Aquesta teoria no és pas exacta, perquè nosaltres sabem, i ens basta només conèixer una mica la història per poguer-ho comprovar, que hi ha hagut moltes vegades en què l'amor a la nació ha estat ben superior a l'amor al Municipi; que precisament en els casos de guerra en què per a salvar la nació o la pàtria es destrueixen pobles sencers són extensos i molt nombrosos, i que per tant, en aquests casos sacrificuem nosaltres l'amor al Municipi per l'amor a la nació. Jo crec, doncs, que el Municipi essent una primera cèl·lula social no ha d'ésser la base de tota l'organització que es busca per a montar la governació i la bona administració de l'Estat.

Després d'aquest primer concepte hi ha un segon concepte que crec jo que ens hi hem de referir en parlar d'aquesta matèria, i és veure a quin Municipi ens referim quan parlem de l'autonomia municipal. Nosaltres tenim una gran propensió a parlar en termes elogiosos del Municipi; hi ha un cert romanticisme parlant del Municipi, i nosaltres parlem moltes vegades enternits, dels gloriosos Municipis medievals, dels Municipis de les glorioses tradicions, etc., etc. S'empren una pila de frases fetes al voltant dels Municipis, parlant-ne, repeteixo, amb un caràcter sentimental moltes vegades. Però jo crec que aquest romanticisme s'ha de destriar una mica de la pràctica realitat, i que, realment, aquell Municipi a què nosaltres ens referim quan parlem en aquests termes, és un Municipi que desaparegué del món, que va quedar mort i enterrat quan va acabar-se l'edat mitjana, i que el que avui hi ha en els Municipis, o sigui la representació política dels Municipis actuals, els Ajuntaments d'avui, en general, són una cosa que no té res a veure amb aquells Municipis medievals, amb aquells Municipis de les glorioses tradicions, sinó que els Ajuntaments són un organisme que avui, en general, han estat inventats i han estat establerts i implantats amb unes mires merament polítiques, prescindint completament dels interessos i de les necessitats del Municipi, i atenent només a uns interessos d'índole política de la governació general de l'Estat; que hi ha molta diferència entre aquells Municipis gloriosos, tradicionals de l'edat mitjana i els Ajuntaments d'avui, els quals, repeteixo, en realitat no són més, salvades excepcions, que una roda administrativa, que una roda més en aquesta gran màquina administrativa muntada sobre els països, i la qual es mou des del Ministeri de la Governació.

A propòsit d'aquest Municipi, d'aquest Ajuntament millor dit, perquè hem d'establir una distinció entre l'Ajuntament i el Municipi — que l'Ajuntament és la representació política i administrativa del Municipi —; a propòsit d'aquests Ajuntaments que avui existeixen, deia l'altre dia el senyor Arnau que la llei espanyola, que era la que havia estat en vigor durant tot el segle XIX i la que estava en vigor fins ara aquí, s'havia fet atenent al Municipi de tradició castellana i s'havia oblidat la tradició del Municipi català. En aquest punt sento no estar d'acord

amb el parer del meu estimat amic Arnau, perquè crec que, realment, el Municipi que s'anunciava, que es disbauxava en les lleis espanyoles que han estat en vigor durant el segle XIX, i sobretot la que ha estat en vigor durant tants anys, des de les darreries del segle XIX i principis del XX, és una llei municipal que no obeeix ni al Municipi tradicional català ni al Municipi castellà, sinó que és una llei de factura francesa, una implantació del centralisme francès, i, per tant, tampoc era un motllo que vingués a violentar el caràcter del Municipi de Catalunya ni el del Municipi de Castella; és, realment, repeteixo, l'Ajuntament d'aquí tal com estava concebut per la llei i com el concebien totes les autoritats que intervenien en la funció política de l'Estat espanyol, durant aquests anys: un organisme polític, un organisme de política general, un organisme al qual se'l considerava no pas com una veritable i genuïna representació del poble, sinó purament i simple com una representació de la política general que hi havia en el país. I, finalment, hi ha un tercer concepte que hem de tenir en compte al·l'anar a parlar de l'autonomia municipal, i és el que ha ocorregut en aquests darrers anys en la vida del Municipi. Ho insinuava jo l'altre dia en el meu parlament a propòsit d'aquest assumpte, i deia que, realment, si durant molts anys podia hom creure amb la teoria que exposava aquí el senyor Serra i Moret de què el Municipi cal considerar-se com si existís una societat completa en la qual la vida dels habitants pogués trobar satisfacció, en una pila d'aspectes aquest concepte avui ja ha anat desapareixent, perquè cada dia més s'han escapat del Municipi les finalitats que constitueixen la vida humana.

Abans la vida en general era limitada, i sigui per les condicions de vida que llavors hi havia, sigui per la limitació de les comunicacions, es podia concebre realment que dintre el Municipi hi hagués molts homes que trobessin satisfacció gairebé completa a les seves necessitats o a la major part de les seves necessitats. Avui, en canvi, de la manera com la vida s'ha anat estenent, com les comunicacions s'han intensificat, avui és molt difícil trobar gairebé ni una sola necessitat dels homes que pugui trobar satisfacció completa dintre el Municipi. L'àrea d'acció s'ha estès de tal manera, la influència, la manera d'haver-se de desenrotllar les funcions s'ha estès de tal manera, que avui hom ha de sortir del seu Municipi i ha d'anar a cercles més grans, a àrees més extenses. Això ho trobem en matèria d'eusenyança, com retreia l'altre dia jo aquí, que escapa a l'esfera d'acció dels Municipis; en matèria de sanitat és difícil dintre d'un Municipi sol que trobin solució, si no és un Municipi d'una gran capital; en Municipis petits les grans atencions sanitàries quan es presenta allí una epidèmia de caràcter greu han de córrer a cercar serveis sanitaris en àrea més extensa que el mateix Municipi; així en matèria econòmica que difícilment la vida econòmica dels ciutadans troba satisfacció dintre del Municipi mateix i ha d'estendre's a Municipis veïns, que formin almenys una gran comarca; així en els serveis públics i altres coses que podríem esmentar.

Tenint en compte tots aquests elements és com cal resoldre el problema de l'autonomia municipal.

Si hom es fixa només en un d'aquests elements està exposat a anar a una solució imperfecta, a una solució defectuosa. Si hom es fixa només en el primer aspecte i té el concepte que tenia el senyor Serra i Moret del que era el Municipi, ha d'arribar a una conclusió categòrica: als Municipis hi ha d'haver autonomia absoluta, completa, autonomia d'aquella manera que representa l'etimologia de la paraula, autonomia que, com saben els senyors Diputats, etimològicament vol dir independència, vol dir govern per si mateix, i, per tant, una autonomia amb limitacions és una cosa que es ve a contradir amb el concepte autonomia, si entenem que...

El Sr. ARNAU: Ben bé, autonomia i independència no són una mateixa cosa.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Etimològicament, sí. S'ha vingut a entendre en el llenguatge corrent que no. S'ha vingut a entendre que autonomia significava dependència d'un altre, però etimològicament autonomia està composta de dues paraules gregues que volen dir governar-se per si mateix, i govern per si mateix voldria dir independència; i porta de la mà l'amable interrupció del senyor Arnau — són matèries que hom les veu amb tan d'afecte! — es dona el cas curiós que Municipi autònom, sempre també etimològicament, seria una cosa contradictòria. Perquè Municipi vol dir una cosa supeditada a una altra; tant és així, que quan les ciutats han estat independents, en els temps antics abans de Roma, en l'edat mitja, les famoses ciutats italianes, mai se'ls ha nomenat Municipis, sinó que se'ls ha nomenat ciutats-estats. De manera que Municipi vol dir supeditació, com en canvi autonomia vol dir no dependre de ningú; així, Municipi autònom, etimològicament, no deixa d'ésser un contrasentit. Deixem, però, aquestes digressions i tornem al que estava parlant.

El Sr. COMORERA: Senyor Vallès i Pujals, la independència ja no existeix per res del món.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Evidentment. Deia jo que el concepte que tenia el senyor Serra i Moret del Municipi era d'anar a l'autonomia més absoluta. En canvi, si hom pensa només que en el segon aspecte a què em referia, en què és l'Ajuntament actual, en la consideració en què s'ha tingut l'Ajuntament actual, hi ha molts homes polítics, molts governants i molts tractadistes que s'espanten davant de l'autonomia; hi ha gent que avui diuen — grans escriptors i pensadors — diuen: «autonomia a aquests Ajuntaments que avui existeixen?» I suposo que tots els senyors Diputats que em fan el favor d'escoltar-me hauran llegit coses interessants sobre tot això, i sobretot el llibre del senyor Ortega i Gasset, que em sembla que es titula *Redención de las provincias*, en el qual es tira contra els Ajuntaments dient: «Autonomia a aquests Ajuntaments, a aquests éssers tan vils i abjectes», i l'autor els aplica una pila de qualificatius i s'esgarrafa que es pugui donar autonomia a aquells Ajuntaments.

I finalment, el que tingui en compte el tercer aspecte o sigui que l'Ajuntament cada dia ha vingut a ésser una cosa més limitada, que dona menys satisfacció a les necessitats de l'home, també ha de tenir un concepte de l'autonomia municipal que el faci dubtar de concedir-li una gran extensió.

I llavors ve el problema de lligar això amb la divisió territorial que és el que feia l'altre dia

per a relacionar aquests dos termes que vénen dintre d'aquest títol que estem discutint. Hom es formula la pregunta «¿N'hi ha d'haver de divisió territorial a Catalunya? N'hi ha d'haver? No n'hi ha d'haver?» Els socialistes — ho deia l'altre dia el senyor Serra i Moret conseqüent amb el concepte que tenia del Municipi —, creuen que no hi ha d'haver res entre el Municipi i l'Estat, o la Generalitat. No; hi ha d'haver Municipis ben autònoms i després l'Estat, cadascú dintre de la seva esfera d'acció i prou. Els companys socialistes només admeten les agrupacions, les federacions, que puguin formar els Municipis, però lliurement, sense prèvia determinació de cap classe per a ningú; les agrupacions que puguin formar entre ells per a satisfer les seves necessitats. Quan no hi ha en el país organismes entremigs que per llur tradició històrica es puguin considerar com a organismes naturals, com a organismes comarcals o provincials encarnats amb la naturalesa, realment sembla que aquest és el criteri encertat, que no hi hagi entre el Municipi i l'Estat cap grau intermig. Però aquest criteri té un gran perill. Té el gran perill de deixar el Municipi tot sol desarmat davant l'Estat. Té el gran perill que, per una part, deixa una pila d'organismes amb les seves pròpies armes que són limitades enfront d'un organisme fort, potent, armat amb totes les armes, i llavors s'estableix el que s'estableix quasi sempre que hi ha organismes col·locats en aquesta forma: que l'organisme fort tendeix a absorbir els petits, a imposar-se als petits, i neix llavors la lluita entre l'Estat que vol absorbir la vida municipal i el Municipi que vol defensar-se. En aquesta lluita gairebé sempre sucumbeix, com en totes les lluites, el dèbil, i acaba en la major part dels casos quedant supeditats els Municipis a l'Estat. I és que en aquesta lluita que han de sostenir passa el que retreia l'altre dia d'un miler de nans enfront un gegant: sempre toca perdre els nans; si s'ajunten els nans els és més fàcil combatre contra els gegants, i d'aquí ve la idea de les associacions intermigs entre el Municipi i l'Estat, i d'aquí les lligues, els concerts, les federacions de Municipis, qual-sevol organisme que vingui a representar un grau entre el Municipi i l'Estat perquè serveixi d'empar, de defensa al Municipi en aquella lluita que fatalment, inexorablement, s'estableix sempre entre el Municipi i l'Estat. I és pensant amb això que molts homes i molts organismes han pensat en organismes entremig com quan en el cas en què ens trobem nosaltres no ens el presenta la naturalesa, i llavors és, quan es pensa en uns organismes intermigs, i per això trobem nosaltres en el recull de totes les manifestacions que hi ha hagut sobre l'autonomia durant molts anys a la nostra terra; recull que tots nosaltres tenim fet naturalment, trobem per exemple manifestacions d'índole ben diversa en totes les quals apunta la idea aquesta de què hi hagi un organisme intermig que sigui representant dels Municipis. Així, per exemple, en les Bases de Manresa en les quals es deia que hi hauria un organisme comarcal dependent dels Municipis; així, per exemple igualment, en el programa del Partit Carlista de l'any 1899 que coincidint amb les Bases de Manresa

establia també una comarca formada per representacions del Municipi, i així igualment en la Constitució separatista de l'Havana, que tots nosaltres coneixem, en la qual també es diu que hi haurà un organisme comarcal representant dels Municipis. De manera que tres manifestacions tan diverses com són les Bases de Manresa, un programa d'organització fet pel Partit Carlista a l'any 1899, i la Constitució separatista de l'Havana en totes elles es preveu que a Catalunya hi hauria una comarca, un òrgan que en deien comarca tots aquests programes, un organisme intermig entre el Municipi i l'Estat, o sigui Catalunya, que fóra representant dels Municipis. I és segurament que pensaven tots aquells que feien aquests programes en aquesta necessitat que hi havia de què existís algun organisme intermig que representés els Municipis, que fos una mena de defensa dels Municipis, quelcom semblant a allò que hi havia — en teoria almenys, ja que en la pràctica s'havia desvirtuat completament — allò que era el Senat espanyol en temps de la monarquia. Com sabeu, el Senat es formava per una banda, a part de la representació que hi havia de Senadors i per dret propi, es formava per representants dels Municipis nomenats pels compromissaris d'aquells Municipis, i la idea en temps d'aquesta Cambra era la de què hi hagués una representació dels Municipis. Un Senat igual està establert en la Constitució de Dantzig, i en alguns altres països hi han coses per l'estil. Tot amb la idea, tot amb la tendència aquesta de què hi hagi un organisme que representi els Municipis per a defensar-los en aquesta lluita que fatalment s'estableix quan el Municipi es troba tot sol enfront de l'Estat.

I en aquest sentit m'interessa recollir una rectificació que em feia el senyor Arnau l'altre dia quan feia jo referència a la Federació de Municipis, aquesta associació que avui existeix aquí i que tant brillant història porta en el no molt llarg temps de la seva existència i que realment reconeixia jo que era una necessitat. Però deia jo que en no existir un camí legal perquè aquesta representació dels Municipis pugui néixer dintre de la llei amb tota la robustesa que li doni el que estigui prevista a la llei, essent no una associació particular com és avui, sinó un organisme públic amb tota la consideració que els organismes públics tenen dintre de la llei, que per no existir dintre d'aquesta llei una manera de què els Municipis puguin satisfer aquella necessitat, s'ha cercat a través de la llei, s'ha cercat al marge de la llei, una manera de què aquesta necessitat pugui ésser satisfeta, i ha nascut aquesta Federació de Municipis que jo deia l'altre dia que fóra molt convenient que deixés d'ésser com una mera associació particular, com una de tantes associacions que es formen per a finalitats concretes de la vida de l'home, i que fos una entitat de Dret públic, perquè no deixa d'ésser curiós que els Municipis, entitats de Dret públic tots ells, quan es reuneixen i formen una cosa superior a ells, deixi d'ésser aquella representació entitat de Dret públic i sigui entitat de Dret privat. És un contrast el que realment ens porta aquesta manera d'ésser de la nostra legislació, que no dona satisfacció a aquesta necessitat en què es troben els Ajuntaments, d'agrupar-se, de formar grans unions entre ells.

D'acord, doncs, en què no hi han a Catalunya organismes naturals, intermigs entre el Municipi i l'Estat, crec jo, em sembla que aquesta és una conclusió, i crec que és un gran avenç que fem nosaltres en la discussió, que en les paraules que l'altre dia pronunciava el senyor Serra i Moret, les que pronunciava el senyor Arnau, les del senyor Conseller de Governació i les pronunciades per mi, em sembla que tots estem d'acord en una cosa que crec ja molt interessant i és que a Catalunya no es presenta una divisió territorial natural, una divisió natural amb un organisme intermig entre el Municipi i l'Estat, que brolli del natural, amb imperatius de quasi absoluta exigència de reconèixer-lo. Crec que és un gran punt el que arribem nosaltres a coincidir per anar seguint en aquest problema. Ara, davant d'això, nosaltres ens trobem sentada ja aquesta conclusió tan interessant a què arribem després de les nostres paraules. Ens trobem amb què els Municipis senten necessitat de federar-se, d'unir-se; ho demostra la Federació de Municipis que existeix, ho demostra l'esmena que han presentat els senyor Diputats socialistes que volen ja que es consigni en l'Estatut un principi que digui que els Ajuntaments poden formar les federacions, les unions, les lligues, el que es vulgui nomenar, que creguin convenients per a la satisfacció de les seves necessitats.

De manera que hi ha, per un costat, una necessitat dels Municipis d'unir-se en entitat superior, i per altre costat — i això ho reconeix un dels articles de l'Estatut que estem discutint — hi ha la necessitat que té la Generalitat de trobar un organisme inferior a ella, entre ella i l'Ajuntament, al qual pugui delegar serveis d'ella, que pugui servir-li com a auxiliar per a la prestació de serveis que fa d'escampar per tot Catalunya. I aquí venia la pregunta que jo feia com a conclusió del meu parlament: ¿No és possible conciliar aquestes dues coses? ¿No és possible conciliar aquest desig dels Municipis, aquesta necessitat que els Municipis tenen de trobar un organisme superior amb aquesta necessitat que té la Generalitat per a trobar un organisme inferior? ¿No es poden casar aquestes dues necessitats, aquestes dues aspiracions, i anar a la divisió territorial, que nosaltres haguem de fer, a la concreció d'una entitat que sigui ensems representant dels Municipis, defensora dels Municipis i organisme en el qual la Generalitat pugui delegar els seus serveis? Per això jo demanava a veure si es podia ja, arribant una mica més enllà en l'Estatut que estem elaborant ara, fer una indicació, no una divisió territorial — no és la meua intenció que es formin ja les línies o contorns de la divisió —, sinó simplement marcar ja el caràcter que aquesta divisió territorial hauria de tenir, reconeixent que hi haurà un òrgan intermig entre l'Estat i el Municipi, que serà a la vegada que representant dels interessos del Municipi, òrgan en el qual la Generalitat pugui delegar els seus serveis.

I sobre això crec jo que no em puc estendre més en aquesta rectificació, que per a ésser rectificació ja és massa llarga. Repeteixo que el tema és interessantíssim i que ens portaria a grans disquisicions que fariem tots nosaltres, els que d'anys ens venim dedicant a aquesta matèria amb molt gust.

Vull acabar recollint només unes paraules que invocava el senyor Arnau l'altre dia al final del seu parlament, quan deia, dirigint-se a la Cambra: No

decepcionem les esperances que els Municipis tenen posades avui en l'actuació que ha de realitzar la Generalitat. I, realment, crec que és molt interessant aquesta suggestió que ens feia a tots i crec que és molt necessari que tots pensem en la transcendència enorme que té aquest problema, en allò que anem a fer nosaltres d'aquí endavant respecte dels Municipis de la nostra terra, perquè podria ésser que vingués aquella desillusió en les esperances que tenen posades en nosaltres a què es referia el senyor Arnau, i en canvi podem fer nosaltres una obra de gran aixecament del nostre poble, començant per aquest problema; però és indispensable que nosaltres el veiem de la manera que jo l'he vingut traslluint o volent traslluir en les paraules que he pronunciat dintre d'aquest debat. Crec que és indispensable, així com el senyor Abadal dies enrera, parlant de l'Administració de justícia, deia que s'havia de treure l'administració de justícia de la política, jo crec que és absolutament indispensable que es treguin els Ajuntaments de la qüestió política. Mentre es vegin els Ajuntaments a través d'aquest mirall, d'aquest exemple que tenim avui de l'Ajuntament de Seu d'Urgell, i mentre només es vegi si el que dirigeix l'Ajuntament és més o menys republicà, i en lloc de veure això no es vegi en l'Ajuntament només que una representació genuïna dels interessos del poble, i la personificació de tots aquests interessos, nosaltres no farem una obra positiva. Nosaltres sentim parlar cada dia aquí de si aquest Alcalde d'aquest poble és o no amic de la República; se'ls hi apliquem penyores, i precisament acabo de llegir, amb una tristesa de la qual no se'n pot formar idea el senyor Conseller de Governació, en llegir semblants coses, que un Governador d'una ciutat catalana ha posat una penyora de 250 pessetes a l'Alcalde d'un poble perquè el dia 14 d'abril no va posar domassos als balcons de la Casa Consistorial.

El Sr. CONSELLER de Governació: Molt ben posada.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Però si és que a Catalunya hi han més de cinc-cents Ajuntaments que no tenen domassos, que no arriben a tenir Casa Consistorial, i que no hi ha balcons on posar-hi els domassos! ¿No sabeu vosaltres el que són aquests Ajuntaments de muntanya? ¿No sabeu el que són aquests poblets que no arriben a tenir nucli de població? ¿Quina idea teniu d'aquests Ajuntaments? Mentre no tingueu una idea exacte del que són aquests Ajuntaments; mentre nosaltres sentim dir al senyor Conseller de Governació que està molt ben posada la penyora a un Alcalde d'un poble de muntanya, perquè no posà domassos el 14 d'abril...

El Sr. CONSELLER de Governació: Em permet la V. S., per a aclarir aquestes paraules, «molt ben posada»? La V. S. sap sobradament que l'Ajuntament del poblet on fou posada la penyora té balcó i té domassos, que en altres festivitats els havia posat, i per a la celebració de la República no els volgué posar, i contra aquesta resistència a la República i a acceptar les lleis de la República, estan molt ben posades totes les penyores.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: He de dir al senyor Conseller de Governació i al senyor Arnau que no hi ha redempció per la vida municipal del nostre poble.

El Sr. SAURET: ¿Què té que veure això?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: A nosaltres el que ens ha de preocupar d'un Alcalde és de si té cura que en aquella població hi hagi les degudes condicions de salubritat, si examina les aigües, els casos d'enfermetat, si sap la mainada que va a l'escola i la que no hi va, si sap els que arriben al poble són persones desitjables o indesitjables, si es preocupa de les crisis que hi hagi en aquell poble, de la venda dels productes agrícoles, de les vagues que puguin haver-hi, de buscar solucions a aquestes crisis i de cinquanta-mil problemes que hi ha com aquests; mentre nosaltres no considerem això... (*Es senten alguns rumors provinents de la Tribuna pública.*)

El Sr. PRESIDENT: Silenci en la tribuna. Si hi ha algun senyor ciutadà de la tribuna que ha fet alguna manifestació, es veurà obligada la Presidència a fer-lo expulsar del local. Aquí deliberen els senyors Diputats; l'assistència de la tribuna ha d'ésser solemnement silenciosa, sense fer cap manifestació en pro ni en contra. L'opinió pública es manifesta fora del Parlament; aquí els senyors Diputats deliberen. Pot continuar la V. S.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Doncs, jo acabo, senyors Diputats, dient això: que jo crec que nosaltres en la representació genuïna de la vida municipal, en l'Ajuntament, i sobretot en la seva personificació, l'Alcalde, hem de considerar-la en aquest aspecte que estava dient, potser amb massa calor, i no pas en l'aspecte en el qual ens ho mirem, perquè li vull dir al senyor Selves que no li faig un retret personal a la V. S.; jo no voldria que s'ho prenguéss així.

El Sr. CONSELLER de Governació: No, no.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Jo recordo unes paraules d'un personatge eminent en aquestes qüestions, no recordo ara ben bé el seu nom, que, en parlar d'aquestes qüestions que hi havien hagut a Espanya fins ara amb els Ajuntaments, lligats amb el Ministeri de la Governació a través de la província, òrgan del caciquisme, deia que això era «una màquina opressora, que tots — deia ell — hem contribuït a muntar, i de la qual tots ens hem aprofitat algun dia»; i, naturalment, jo parlo en aquest sentit, no volent fer una al·lusió polèmica. Jo voldria que vingués la redempció; en aquest concepte li diré més al senyor Conseller de Governació: aleshores a mi no m'espantaria l'autonomia municipal per ampla que fos. Així com fa un cert temor, com abans deia, l'autonomia municipal lliurada a aquests Ajuntaments, segons el concepte que s'ha vingut formant d'ells durant aquest segle XIX, darrers del segle XIX i principi del XX, el dia en què els Ajuntaments estiguessin redimits en el concepte a què em refereixo, aleshores no em faria cap por l'autonomia municipal. Els diré més als senyors Diputats: malgrat d'aquests defectes, a mi tampoc m'espanta l'autonomia municipal. Tal vegada la implantació d'una autonomia municipal avui toparia amb aquests defectes d'ésser els Ajuntaments una cosa no purificada encara, no redimida de tots aquests vicis i defectes que tenia fins ara, i tal vegada això determinaria que, durant uns anys, potser uns lustres, hi haguessin pobles que realment patissin molt d'una autono-

mia plena dels seus Ajuntaments, tenint el concepte que es té d'ells. Però també diré que crec que vindria la redempció, perquè quan ells vegessin que els mals que els afligissin són defectes de les persones que els dirigeixen, no haurien de recórrer a cap organisme superior, després d'una, dues, tres, quatre o cinc eleccions, aquells pobles acabarien per portar a l'Ajuntament aquells homes que els haguessin de governar millor, perquè no hi ha res que escarmenti més que el rebre les conseqüències dels errors que es tinguin. Això, com algú ens retreia que no érem mereixedors de l'autonomia, perquè ens deia que no estàvem preparats, i en protestàvem, no tinc inconvenient en dir que es concedeixi una àmplia autonomia als Ajuntaments, perquè si avui no estan ben preparats, l'experiència d'haver d'exercir aquesta autonomia els farà preparar i els convertirà en uns organismes positius per a poder desenrotllar-la en aquells Municipis. (*Molt bé, en els escos de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnau.

El Sr. ARNAU: Senyors Diputats: Contestat a la rectificació del senyor Vallès i Pujals he de refermar el criteri de l'altre dia, del concepte que nosaltres tenim del Municipi, que és un organisme amb vida pròpia i una entitat de dret natural. Nosaltres considerem, discrepant del criteri del senyor Serra i Moret, que ha d'haver-hi no com un lligam amb els Municipis, per una relació amb la vida de la Generalitat, que aquesta divisió territorial — de la qual se'n parlarà un altre dia — que és una necessitat, jo crec, sentida de Catalunya, que és un fet que l'ha produït la naturalesa i que l'han produït, si voleu, raons econòmiques. El fet viu del Municipi actual — a mi em plau molt més referir-m'hi, que no pas transportar-me a la història del passat, que moltes vegades també la història posa les coses amb uns colors diferents de com han estat realitzades —; a mi em plau més parlar amb referència al Municipi actual, i jo crec que a l'hora present, el Municipi a la nostra terra mai s'havia produït amb una forma d'un fet vital com el que constatem nosaltres, els que intervenim en la relació de la vida dels Municipis, com en l'hora present.

Pel desig de realitzar una obra municipal — ho retreia l'altre dia — molts Municipis s'han fet creditors de la més àmplia autonomia municipal, perquè els problemes vius de cada població és el Municipi el que els ha de realitzar. Jo retreia que si coneguéssim la història dels Municipis, el que han realitzat molts Ajuntaments, ens meravellàriem de la forma amb què els han portat, del talent que hi han esmerçat molts Alcaldes i molts Regidors, perquè la crítica que mereix una obra municipal de cada poble és una cosa que en la vida de l'Estat podríem dir que no arriba a una crítica tan profunda, perquè allí el coneixement de tots els individus fa que l'home que ha de realitzar una feina municipal, que l'home que ha d'imposar uns tributs a la població, i que aquells tributs els ha de posar a unes persones a les quals coneix, amb les quals ha de tenir una relació diària, és un heroisme l'haver-los de posar.

Jo deia precisament en referir-me a aquesta

discrepància que marcava el senyor Vallès i Pujals, que jo creia i continuo creient que un dels mals de Catalunya ha estat que la legislació del règim local s'ha fet de cara a la pròpia manera d'ésser del poble castellà, i un dels mals en què es manifesta més aquesta desgràcia nostra, és en les impositcions burocràtiques, perquè el nostre poble, fins a l'hora present, de la burocràcia no se'n preocupava gens ni mica; el nostre poble volia les eines de treball per guanyar-se la vida, i aquesta burocràcia, potser filla de la importació burocràtica que es feia des de Madrid a la nostra terra, aquestes aspiracions no s'haurien desperdat fins a l'hora present. Molts funcionaris municipals venien imposats per les lleis, innecessaris en la realitat del nostre poble perquè si a les terres de Castella en molts pobles potser no havia pogut existir un farmacèutic o un metge si no hagués vingut determinat per haver d'ésser el metge o farmacèutic titular, obligant als Municipis a sostenir-los, la realitat de la vida catalana ens ha demostrat a tothora que quan un poble ha sentit la necessitat de tenir un metge o farmacèutic, la iniciativa del poble ha estat suïcient per a procurar-se'l. I per això jo refermo que nosaltres hem sortit altament perjudicats de què el regim local ens vingués des del centralisme de Madrid, perquè no solament en aquest ordre, sinó que els Municipis petits i els mitjans, en els quals els recursos són migrats, el fet que aquest centralisme imposés a molts Municipis unes càrregues que realment no podien suportar, perquè el dia que se'ls acudirà, per exemple, posar com pòsits locals a cada poble, o de gravar el Pressupost municipal amb un 1 per 100, era una cosa que en realitat a Catalunya no era sentida aquesta necessitat. En aquest sentit, venien els Pressupostos municipals, i allà on passava la carretera principal que va de Madrid a França, cada habitant anualment ha de pagar 50 cèntims per a contribuir a la reparació d'aquella carretera. I, si anéssim enumerant totes les càrregues que ha anat imposant el règim municipal vinguda des de Madrid, ens trobaríem que els homes que són a cada Municipi han de fer un treball realment d'heroisme per a poder realitzar una obra a profit de la població, per a superar aquestes càrregues burocràtiques injustes. Perquè jo us diré concretament de la població de Malgrat que amb un pressupost quan vàrem entrar nosaltres que era de 116,000 pessetes aproximadament, per atencions burocràtiques es destinaven unes 50,000 pessetes i encara se'ns volien imposar dos funcionaris que la realitat demostrà que no eren necessaris, que no són necessaris a poblacions d'aquesta categoria.

Per això dic i assenyalo que la desgràcia nostra del regim local, ha estat precisament filla del centralisme de Madrid, d'aquest centralisme que ha fet que els Municipis catalans no poguessin fer sentir llur veu prop del centralisme madrileny; i en canvi en l'hora present, els Municipis de Catalunya manifesten la seva voluntat, perquè saben que tenen un Govern propi a la seva terra amb el qual estan en contacte permanent. Per això creiem que aquesta obra futura de la Llei municipal catalana que ha de produir el Par-

lament ha de complir les esperances del poble de Catalunya, perquè, sinó, el poble de Catalunya es sentiria decepcionat i el Govern trobaria les seves conseqüències; i amb el contacte i coneixement de les realitats del nostre poble, el Govern es produirà en tot moment procurant atendre aquestes realitats.

(Ocupa la Presidència el senyor Martínez Domingo, Vice-president segon de la Cambra.)

Deia el senyor Vallès i Pujals que els homes no troben satisfacció en la vida dels Municipis perquè els Municipis no poden realitzar l'obra que volen; però així i tot jo torno a repetir que si es conegués el que ha realitzat cada Municipi i fins els Municipis més modestos, es veuria el grau d'heroisme d'alguns homes que han anat a realitzar la gestió municipal. Seria interessant, en Obres públiques, per a atendre l'atur forçós, poder veure el que han fet els Municipis de Catalunya i els diners que han esmerçat en aquest sentit perquè restés quelcom de profit a la població i atendre els obrers en aquestes hores crítiques en què molts no poden portar el pa necessari a la família; com que els Municipis senten de prop aquesta necessitat, de manera molt diferent del polític, que viu allunyat del centre d'aquella vida local i perquè viu allunyat quan se li parla d'aquestes coses se'n recorda en aquell moment, però molt possiblement tan sols en aquell moment, i aviat ho oblidat; però els homes que estan dintre dels Municipis i han de palpar les realitats del poble per raó del contacte amb el mateix poble, no tenen altre remei que donar solucions a aquests problemes. I jo, que he assistit a assemblees i en el Congrés municipalista, he de dir que tinc l'ànima rublerta d'esperança perquè he vist de la manera que s'interessen per les coses municipals els homes que estan dintre dels Ajuntaments. Això és un fet esperançador que no s'ha produït mai en la política, perquè el fet més important de l'hora present és que podem dir que en moltes poblacions en les quals el poble no havia pogut penetrar als Ajuntaments, ara s'ha sentit emancipat i deslliurat d'aquell caciquisme que dominava en moltes poblacions i que ha anat desapareixent, perquè prou sabem que eren una dotzena de persones privilegiades en cada població com si fossin els hereus permanents del règim municipal. Però ara, el poble, amb les seves representacions vives, ha entrat a les Cases de la Vila i des d'aquestes caldrà realitzar una obra d'eficàcia per a la població.

Per això repeteixo que l'assemblea que ha tingut la Federació de Municipis i a la qual es tornava a referir el senyor Vallès i Pujals, crec que farà una obra més positiva sempre una Federació de Municipis que sigui filla de la voluntat dels Municipis que no que vingui determinada per les lleis i a l'empar d'un Govern, sinó que vingui determinada per la seva pròpia voluntat. Aquests Municipis es reuneixen i no sols tenen els seus drets, que això ha d'ésser la norma de la reglamentació, sinó que els Municipis, ultra els drets, han de sentir llurs deures i han de venir obligats a complir aquests deures perquè no estem a l'hora que els Municipis es puguin produir d'altra forma.

Ha parlat el nostre amic senyor Serra i Moret, i jo que conec íntimament el senyor Serra i Moret per la gestió municipal que ha realitzat en el seu poble, que és digne de lloança i que potser és la població

de Catalunya que ha produït un Municipi més esplendorós i de resultats més magnífics en el curs dels anys de què ell n'ha format part, si tots els Municipis fossin així, si que se'ls podria donar la independència absoluta, però crec que en l'hora actual encara als Municipis se'ls ha d'imposar les normes dels seus deures; i per això hauria d'existir una llei superior que determini ben clarament les funcions dels Municipis.

I referint-nos al que deia el senyor Vallès i Pujals que els Municipis han d'estar allunyats de tota política, jo diria que és una cosa completament inútil de dir-la, perquè el fet més viu de la política, el fet més sobresortint de tots, es troba en els Municipis. Perquè, ¿què fóra la política general d'un país si no vingués a través dels Municipis? ¿Quin és el fet més viu que palpa cada poble en l'hora de la política? És el fet que representa l'haver de portar uns Regidors a comanar la Casa de la Vila. Si en aquella hora es sospenen tots els valors de l'individu; aleshores sí que el poble rebutja molts homes que sens dubte en unes eleccions generals, presentant-se per una gran circumscripció, foren acceptats. I és que el poble sospesa tots els valors que pot tenir un home. I per això, torno a repetir que si no fos la política municipal, i pels Municipis precisament s'ha de portar la política, no en el sentit de misèria de la política, no, sinó la política en el sentit ideal, la política en un concepte elevat, però no en un concepte de misèria de la política, sinó en aquest concepte ideal i que els homes han de complir els seus deures en relació a la col·lectivitat, sense això, creieu-me, les eleccions dintre d'un país no tindrien la importància que tenen, perquè els pobles que no estessin vinculats a aquesta política municipal es desentendrien d'aquesta política general d'un país. Per això crec que la millor obra que ha de fer Catalunya és aquesta del règim local, és aquesta nova llei que ha de produir i que ha de fer que els pobles coneguïn els seus drets, però que també coneguïn i compleixin els seus deures; aquesta llei que ha de produir un Estat i que han de complir-la tots els Municipis; perquè si deixéssim a molts Municipis que obressin pel seu compte i no hi haguessin unes lleis de caràcter social a complir i unes lleis de caràcter higiènic, molts Municipis deixarien d'ocupar-se'n i per això quan es deia que la República no ha entrat a molts pobles, és perquè hi ha molts Municipis que han realitzat una obra més o menys declarada de *boicot* al nou règim i, naturalment, aquí sí que han de venir les lleis a determinar d'una manera clara el compliment de totes les lleis de l'Estat. Per això quan parlava de l'ensenyament el senyor Vallès i Pujals, em deia que ja sé que hi ha països en els quals els Municipis tenen una llibertat per a produir-se, però en aquests Municipis en els quals hi ha aquest marge de llibertat, jo diria que són uns pobles més preparats que nosaltres, són pobles en els quals la llibertat de consciència, aquesta llibertat de la qual se n'ha parlat tantes vegades, no és una utopia, sinó una realitat, és una cosa completament determinada, una cosa a la qual els pobles estan abocats, però pròpia dels pobles més cultes, i nosaltres hem de caminar molt per arribar-hi. El problema de la llibertat de consciència és una cosa que no existeix aquí en la realitat, sinó únicament en teoria, i per això creiem que a l'hora present els Municipis no estan preparats per a exercir tal direcció en el nostre país.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Pobres Ajuntaments, com els deixa!

El Sr. ARNAU: Sí, i n'estic convençut; potser hi haurà poblacions importants que en seran mereixedores, però en molts d'altres Municipis aquesta preparació, dissortadament, no existeix, perquè el nostre poble sofreix una herència d'analfabetisme, i jo crec que la immensa majoria dels Municipis no poden tenir encara en les seves mans els programes d'ensenyament, sinó que això ha d'ésser funció de l'Estat, i quan el Municipi arribi al grau de superació que nosaltres desitgem, llavors seran dignes de totes les autonomies que se'ls pugui atorgar. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Acabada la discussió de la totalitat del títol IV, s'entra a l'articulat. Doni's lectura al vot particular als articles 57 i 58. (*El senyor Secretari els llegeix.*)

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA: Per a dir en nom de la Comissió que queda rebutjat aquest vot particular.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Ruiz i Ponseti té la paraula per a sostenir el vot particular.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Després de tant de parlar d'autonomia dels Municipis, jo desitjaria fer notar una cosa que s'assembla molt, però que és molt distinta de l'autonomia: la verdadera autonomia que heu establert entre els articles 57 i 58. Diu en l'article 57 que els Municipis de Catalunya seran autònoms, i en l'article 58 comencem per a negar als Municipis l'autonomia en una de les funcions més essencials que es podran concebir, com és el dret de l'autodeterminació, en el fet de poder-se agrupar entre si per a constituir la collectivitat de caràcter superior. Vàrem dir ja que nosaltres creiem que una Constitució ha de deixar, si no resolta del tot la qüestió, quant menys plantejada de manera suficient per a resoldre-la bé en el sentit de la divisió territorial. Una Constitució sense la divisió territorial esboçada, és una Constitució incompleta des del nostre punt de vista. Creiem que és una verdadera covardia el no embestir el problema de la divisió territorial en la nostra Constitució interior de Catalunya. Per això nosaltres proposàvem, no solament que quedés plantejada en la Constitució, sinó que quedés definitivament resolta, és a dir, reconeixent als Municipis aquest dret d'autodeterminació per a associar-se entre ells a l'objecte de constituir les Comarques o les collectivitats superiors. És evident que nosaltres podem redactar en un sol article el contingut d'aquests articles 57 i 58, perquè per a nosaltres el segon paràgraf és un corollari del primer, és una conseqüència immediata d'ell, però com que vosaltres voleu establir una contradicció evident entre els dos articles, necessiteu fer-ho així, necessiteu que tinguin una numeració diferent per tal que no es vegi tan clara la contradicció i per això nosaltres diem que el territori de Catalunya estarà integrat per Municipis autònoms i, en conseqüència, que podran voluntàriament delegar part de les seves funcions a una delegació comarcal o a un superorganisme creat per ells mateixos. Vosaltres feu continuades declaracions d'autonomia i en el sentit

de creure que els Municipis tenen personalitat per a ésser autònoms i els hi reconeixet aquest dret d'associar-se, però nosaltres considerem aquestes declaracions de reconeixement de l'autonomia municipal absolutament líriques, absolutament teòriques, perquè si en el moment de signar aquesta facultat d'associació ja comenceu per tornar-vos enrera, tenim els nostres dubtes de què aquells entusiasmes lírics en favor de l'autonomia municipal no tinguin efectivitat, ja que a continuació del primer article de la Constitució on reconeixem l'autonomia municipal ja comenceu a retallar-la dient que aquests organismes superiors han de venir imposats de dalt a baix i no nascuts per generació espontània, de baix a dalt, i ja es comença a desconfiar del grau d'autonomia que reconixerem en la futura Llei municipal. Per altra banda, tots els arguments que nosaltres podríem donar a favor del nostre vot particular, varen quedar ja exposats amb motiu de la discussió de totalitat, ja que en el fons de la discussió de la totalitat es va girar sempre a l'entorn del concepte de l'autonomia municipal. No tenim, doncs, res més a afegir, sinó demanar la vostra votació, perquè el que nosaltres defensem ho considerem necessari i essencial.

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA: Senyors Diputats: He de contestar breument en nom de la Comissió el senyor Ruiz i Ponseti per a dir-li que sofreix una equivocació que vull aclarir, perquè nosaltres en la ponència o en el dictamen que discutim hem sustentat dues afirmacions, una per l'article 57, en la qual es diu que els Municipis de Catalunya seran autònoms i ja el fet de l'autonomia suposa, senyor Ruiz i Ponseti, que els Ajuntaments podran associar-se delegant en aquesta associació funcions pròpies dels Municipis i això, per consegüent, no cal pas afirmar-ho, perquè l'autonomia o és la llibertat de governar-se l'Ajuntament i poder delegar funcions o no és tal autonomia. Ja pot suposar el senyor Ruiz i Ponseti que no podem retrocedir en l'assentament de principis de la Llei del 77 i de l'Estatut municipal, en quant a Mancomunitats d'Ajuntaments o associació d'Ajuntaments, perquè la Llei del 77, que avui regeix, permet, no sé si en l'article 90 — no puc precisar l'article, perquè no tinc el text al davant — permet que els Ajuntaments poden associar-se precisament per a fins d'aquesta naturalesa als quals es refereix l'esmena del senyor Ruiz i Ponseti. L'Estatut municipal, donant un pas més enllà, permet la formació per part dels Ajuntaments de Mancomunitats i permet també que puguin delegar funcions pròpies respecte d'aquestes matèries. També he de dir-li que tot això ho articularem, ho estudiarem quan vingui la discussió de la Llei municipal. No fa gaires dies que s'ha repartit un volum de coberta roja en el qual hi ha un avantprojecte.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Només en té les cobertes, de roig.

El Sr. COMORERA: I per dins és blanc.

El Sr. ESPANYA: No, també hi ha coses roges a dintre, però això solament són avantprojectes que el Govern convertirà en Projectes i des-

prés d'intervenir les Comissions per a millorar-los, el Parlament els acabarà d'arreglar. Sobre aquests antecedents que fan referència a la vida municipal, he de fer present, repeteixo, que no fa molts dies que el Govern de Catalunya ha repartit entre els senyors Diputats un llibre en el qual es copien diversos avantprojectes que han estat elaborats per la Comissió Jurídica Assessoradora, que varen passar al Govern i alguns dels quals estan a punt de convertir-se en Llei, com el dictamen actual que estem discutint i altres que també estan ja a la discussió i estudi de les Comissions respectives, i n'hi ha un altre, que és l'avantprojecte de Llei municipal i el títol II, senyor Ruiz i Ponseti, s'ocupa de les Mancomunitats de Municipis, sentant el principi que els Municipis podran associar-se per a complir alguns dels fins que la Llei els encomana, que a més, podran delegar, i així diu l'article 10 que el Govern de Catalunya fomentará i estimulará la creació de Mancomunitats que tinguin per objecte l'aplicació d'obres, la realització de serveis i tot això que és la finalitat de la vida municipal. De manera que tot allò que el senyor Ruiz i Ponseti volia posar precisament en un article de la Llei constitucional, anirà a la Llei fonamental dels Municipis, a la Llei municipal, i tinguin la seguretat que la Comissió actual i la Majoria i el Govern fomentará la creació d'aquestes Mancomunitats de Municipis que volen els senyors de la Minoria socialista. Però deia el senyor Ruiz i Ponseti: «És que hi ha una contradicció». No, no sé on la veu la contradicció. ¿El Municipi és autònom o no és autònom, pel Projecte de Constitució que estem discutint? L'article 57 reconeix als Municipis la seva autonomia, i per aquesta autonomia tindran facultats de mancomunar-se i de delegar funcions pròpies en un super-organisme, punts en els quals estem absolutament conformes. El senyor Ruiz i Ponseti voldria que això es consignés aquí i nosaltres diem que no, perquè havent-hi la paraula «autonomia» això ja es suposa intercalat. Ara, el senyor Ruiz i Ponseti relaciona l'article 57 amb el 58, i és una cosa totalment distinta, perquè una cosa són les funcions pròpies del Municipi i altres les funcions de la Generalitat. L'article 58 no és pas que vulgui imposar als Ajuntaments precisament una divisió territorial en el que afecta a la vida municipal; el que preveu l'article 58 és la possibilitat que la Generalitat i el Parlament de Catalunya puguin instaurar a Catalunya una organització territorial, però no per la vida municipal, sinó pel funcionament dels diferents serveis de la Generalitat.

Un Sr. DIPUTAT: No en la vida municipal.

El Sr. ESPANYA: El territori de Catalunya, diu l'article, podrà ésser dividit en les demarcacions que la llei determinarà. El que nosaltres volem en el terreny dels principis, que és el que s'ha de delimitar en la Constitució, és establir-hi aquest principi: la possibilitat que el Govern de Catalunya pugui presentar un Projecte de Llei per a la divisió territorial de Catalunya que permeti al Govern de la Generalitat l'organització i el funcionament de diversos serveis, en aquest sentit a que abans es referia el senyor Vallès i Pujals i el meu company Arnau; de manera que

no té res que veure amb la vida municipal: una cosa són les funcions dels Municipis i unes altres les de les Generalitats. Per les funcions del Municipi, el Municipi queda autònom, i per consegüent, podran associar-se, podran formar mancomunitats de Municipis, podran organitzar aquells super-organismes a què es referia el senyor Ruiz i Ponseti i, per consegüent, són ateses satisfactoriament les aspiracions de la Minoria socialista, que al mateix temps són les aspiracions de tots els Diputats de la Cambra; però en quant a l'organització territorial de Catalunya, nosaltres volem deixar la porta ben oberta — perquè més o menys ho sentim la majoria dels Diputats — a la possibilitat que la Generalitat pugui presentar un Projecte de Llei de divisió territorial a l'objecte d'organitzar el funcionament dels diferents serveis de la Generalitat. És clar que seria un ideal que pogués coincidir aquesta divisió territorial de la Generalitat amb aquelles mancomunitats que els Ajuntaments, per lliure voluntat d'ells mateixos, pel seu dret d'autodeterminació — que no és negat en la Constitució, sinó que és afirmada — puguin acordar els Ajuntaments. De manera que em sembla que hem aclarat bé la qüestió i haurà de reconèixer el senyor Ruiz i Ponseti que no hi ha contradicció de cap mena i que l'article 58 no suposa negació als Municipis de la facultat i del dret que tenen ells d'establir mancomunitats, però que no és matèria de la Constitució sinó matèria de la Llei municipal, i quan vingui el Projecte de Llei municipal, que segurament vindrà plantejat en aquests articles referits, que són el 9 i el 10 de l'avantprojecte de la Comissió Jurídica Assessoradora, discutirem i veurem la forma de millorar-ho en el sentit possible. Res més.

(Ocupa la Presidència el Vice-president primer senyor Casanoves.)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti, per a restificar.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Si el nostre contradictor senyor Espanya hagués començat el seu discurs dient que acceptava el vot particular de la Minoria socialista, gairebé s'hauria estalviat totes les paraules que ha pronunciat, perquè si és que en el fons estem d'acord ¿per què no accepta el vot particular, que és molt més clar que no pas la proclamació d'una autonomia sense proclamar-la d'una manera clara?

El Sr. ESPANYA: Perquè no ho hem de detallar en una Constitució.

El Sr. RUIZ I PONSETI: És molt essencial aquest dret dintre d'un règim d'autonomia. En el fons, la discrepància serà en que nosaltres, en el vot particular, li donem més extensió que no pas la Comissió a l'interpretar que ja ho estableix implícitament la paraula «autonomia», i nosaltres volem resoldre de fet el problema de la divisió territorial. Aquí el senyor Espanya ens posa per davant la possibilitat de què tinguem una doble divisió territorial.

El Sr. ESPANYA: No, doble no.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Sí.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Triple. Demano per parlar.

El Sr. ARNAU: Són dues coses distintes la Mancomunitat dels Municipis i la divisió territorial que es creï després per la llei.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Es dedueix de les paraules del senyor Espanya, que podrà haver-hi unes

mancomunitats o unes associacions — digui's com es vulgui — de Municipis per tenir algunes funcions delegades dels organismes municipals i que, paral·lelament, aquestes comarques, que jo en diria comarques federals, comarques de naixement natural, hi hauran les comarques imposades, dictades per la Generalitat, per tenir funcions delegades de la Generalitat. Això és estendre una vertadera anarquia dintre de l'administració municipal de Catalunya. Nosaltres creiem que si ha d'haver-hi divisions territorials han d'ésser coincidents i han d'ésser precisament les de naixement natural, les divisions de caràcter federal. Aquelles imposades, les tindríem el dia que les vulguéssim imposar.

El Sr. ARNAU: Em permet, senyor Ruiz i Ponseti, una interrupció?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Ja sap que li permeto tot.

El Sr. ARNAU: Avui, en realitat, hi ha Mancomunitat de Municipis i hi ha divisió de districtes o de partits judicials, i aquesta anarquia no hi és pas.

El Sr. PRESIDENT: Tot això és una discussió que vindrà a to quan es presenti el Projecte de Llei sobre la divisió territorial.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Em permeto pregar — prego, no insisteixo — que si realment és propòsit implícit de la Comissió i del Govern que dintre la paraula autonomia hi ve inclòs aquest dret d'associació, no hi haurà cap inconvenient en acceptar com a esmena el nostre article 57 i deixar aquest 58 tal com el tenen redactat, com a possibilitat d'una divisió de caràcter general completament independent de les funcions municipals.

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA: Per a rectificar breument i per a dir al senyor Ruiz i Ponseti que ho sento molt, però la majoria de la Comissió creu que no ha de variar per res l'article tal com està redactat, que ja estableix, d'una manera ben clara, que els Municipis són autònoms. És evident que no es pot negar als Municipis la facultat d'associar-se; això ja es troba dintre la Llei de l'Estatut municipal, i no hem de retrocedir, per tant, dintre d'aquesta matèria. Si som partidaris de l'autonomia municipal s'ha de deixar en llibertat el Municipi perquè pugui associar-se amb altres Municipis per al compliment de determinades funcions. Diem autonomia, i la paraula autonomia ja ho comprèn. Quan vingui la discussió de la Llei municipal ja s'hi establirà aquesta facultat, perquè en una Constitució no podem pas anar a detallar com serà l'autonomia municipal. Aquesta autonomia vindrà ja articulada dintre de la Llei municipal.

No hi ha anarquia de cap classe, perquè per un costat hi hagi una divisió territorial per als serveis administratius de la Generalitat i que per un altre costat els Ajuntaments s'associïn per a la realització de serveis municipals. Són dues coses distintes; la vida municipal no pot introduir-se dintre la vida administrativa de la Generalitat ni la vida administrativa de la Generalitat pot pertorbar la vida municipal dels pobles. Cada u té funcions pròpies i característiques, i dintre l'àrea de les seves funcions establirà els serveis que cregui necessaris i després vindrà l'organitzar això en la forma que tingui per convenient, i per això s'ha de pensar en el factor territorial

de Catalunya, perquè Catalunya actualment estava dividida en quatre províncies, artificials si volem, damunt les quals tenia organitzats diversos serveis propis. La Generalitat l'ha substituït en la plenitud de la seva pròpia sobirania, que se li reconeix en l'Estatut i per les funcions traspassades pot organitzar la divisió territorial, però els Ajuntaments els ha de deixar en plena llibertat, no els pot imposar una associació determinada, els hem de deixar l'autodeterminació precisa perquè puguin formar els organismes que creguin necessaris per a la vida municipal; pels serveis de la Generalitat serà el Parlament amb el Govern de Catalunya qui amb un Projecte de Llei ho determinarà i serà en aquell moment que estudiarem precisament tots aquells aspectes de la necessitat i conveniència de la creació d'aquests superorganismes territorials en què pugui dividir-se Catalunya. Res més.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Encara que en substància estigui completament conforme amb gairebé tot el que ha dit el senyor Espanya i el que havia dit molt abans el senyor Vallès i Pujals sobre aquesta matèria, em fa la impressió que el problema que ha plantejat el senyor Ruiz i Ponseti té tanta importància, si el fixem en els seus veritables termes, que potser no serà temps perdut que amb el permís de la Presidència hi dediquem una estona més. Estic gairebé conforme amb tot el que s'ha dit; només un petit punt de detall que crec que podríem acceptar una part de la suggerència de la Minoria socialista, si és que ens entenem ben bé respecte el que vol dir el seu vot particular. El problema em penso que està una mica confós, perquè la Minoria socialista per la boca autoritzada del senyor Ruiz i Ponseti sembla que vingui a voler resoldre el problema de la divisió territorial, i en el moment que hi hagi la intenció d'anar a resoldre aquest problema mitjançant aquest vot particular no hi ha possibilitat que entrem a una intelligència.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Doncs, no ens entendrem.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Si és així la intenció, nosaltres hem d'abundar en el criteri que ha exposat l'individu de la Comissió senyor Espanya, que ha parlat en aquest moment en nom de tots. És evident que aquí del que es tracta, segons el Projecte d'Estatut Interior, és deixar completament a part aquest problema de la divisió territorial de Catalunya. Es farà o no es farà — pot haver-hi raons a favor i raons en contra —, però és un problema que, inclús incorrent en aquest pecat de covardia que ha dit el senyor Ruiz i Ponseti que podríem tenir — jo crec que la prudència no s'ha de confondre mai amb la covardia — però quan un Parlament no té un criteri prou clar respecte un problema que no és tampoc d'una urgència immediata, és molt més pràctic ajornar la resolució d'aquest problema que no voler-lo tractar impremeditadament en un Projecte d'Estatut Interior de Catalunya. És per això que es va fer la divisió completa de les facultats que es podien tractar, i l'article 58, que em sembla que no ha estat impugnat per

ningú, diu clarament que, per a l'organització i funcionament dels diferents serveis de la Generalitat, el territori de Catalunya podrà ésser dividit en les demarcacions que la Llei determini, i, evidentment, no existeix aquest perill que es deia que hi hagi confusió perquè hi hagi moltes demarcacions. ¿Quin inconvenient pot haver-hi? Deia el senyor Espanya que així com hi havia províncies per a diferents serveis, hi havia també Partits judicials, i és evident que en una divisió de Catalunya, tenint en compte el punt de vista dels serveis que la Generalitat ha de prestar, és convenient que hi hagi divisions judicials, divisions sanitàries, divisions per a cultura i per a tots els altres serveis que la Generalitat pugui prestar; i això, ¿quin inconvenient portaria? No sabem veure que perquè un Jutge estengui la seva àrea d'acció a un determinat nombre de pobles que constitueixin un Partit judicial, que el delegat sanitari hagi d'estendre necessàriament també la seva esfera d'acció a aquests pobles perquè hi hagi un Jutge que hagi de resoldre els problemes judicials. No veiem que això pugui produir cap desori, ni cap dificultat ni cap complicació d'aquestes; al revés, el que podria portar dificultats és el contrari, partir de la base d'una sola divisió, i, llavors, emprant la dita del llit de Proclus, posar-ho tot dintre aquest llit estret que haguéssim fet per a determinats serveis de la Generalitat, que per unes matèries resultés massa gran i per a altres massa petit, mentre que, deixant que la llei pugui determinar en la forma deguda i variant cada vegada que pugui convenir l'àrea d'extensió territorial de Catalunya en què s'hagin de prestar els diferents serveis, totes aquestes dificultats queden salvades.

Deia, no obstant, que, per a dir això, no hauria molestat l'atenció del Parlament, perquè molt més brillantment que jo han exposat abans els senyors Espanya i Vallès i Pujals, deia que l'únic punt de discrepància és que no veig per què hagi de fer mal l'afirmació del criteri que els Ajuntaments tindran la facultat — hem d'usar una paraula castellana — de mancomunar-se conforme podem fer d'acord amb la Llei municipal actual. El senyor Espanya em sembla que ha dit «és evident». Tantes coses hi ha evidents! No obstant no crec que faci cap nosa que en una llei respectuosa de l'autonomia municipal, es consignï aquesta facultat. Ara, no mitjançant aquesta redacció de la Minoria socialista, perquè, evidentment, que en aquesta proposició no es tracta de mancomunitats municipals, sinó d'anar a crear un organisme que és el que precisament no voldríem anar a prejudicar en aquest moment; si es tractés simplement que els Municipis autònoms podran voluntàriament ajuntar-se — hem de cercar una fórmula — per a la prestació en comú de determinats serveis, per a això no hi hauria cap inconvenient. De manera que les petites discrepàncies consisteixen només en què es diu que això ha de quedar reservat a la Llei municipal.

El Sr. COMORERA: L'esmena és pitjor. Més val que resti com està.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Si no ha de complaure, si no ha de portar a una unió de voluntats, per a nosaltres ja estava ben redactat;

però que consti d'una manera ben clara el principi d'això que en dèiem abans la possibilitat de la mancomunitat d'Ajuntaments, o sigui de què els Ajuntament puguin ajuntar les seves accions per a determinats serveis que en un moment donat puguin ésser comuns i amb caràcter temporal. Mentre resti ben sentat aquest principi, que evidentment serà recollit en el Projecte de Llei municipal, ja n'hi ha prou, perquè pel demés, acceptar el vot particular en tot el seu abast i transcendència, amb això crec que no hi podem estar conformes els Diputats de Lliga Catalana.

El Sr. ESPANYA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ESPANYA: Per a dir al senyor Duran i Ventosa, que per la nostra part no hi hauria inconvenient en què s'afegís aquell concepte a què es referia el senyor Duran i Ventosa. El que no volem és que se li doni un abast distint al que cal donar-li, i per això sostenim la defensa de la redacció de l'article, perquè creiem que ho diu tot, sobretot amb les explicacions que abans he fet en nom de la Comissió i que ara torno a ratificar, dient que tots nosaltres defensem i és criteri de la Comissió i per tant gairebé puc dir de la Majoria, i inclús, segons manifestacions que jo he sentit, del Govern, que els Municipis tindran la facultat d'associar-se per a complir alguns dels fins que la Llei municipal els hi assigna, tots els fins o alguns fins; això ja es discutirà quan vingui el Projecte de Llei, que crec que vindrà aviat des del moment que ha estat lliurat per la Comissió Jurídica Assessora al Govern, l'avantprojecte.

Fet aquest aclariment, no hi ha cap inconvenient per la nostra part en admetre la suggerència que feia el senyor Duran i Ventosa, però el que no podem admetre, i ara em refereixo als senyors de la Minoria socialista, és precisament la redacció tal com ve determinada en el vot particular, volent suposar que aquesta organització supramunicipal a què es refereix l'esmena del senyor Ruiz i Ponseti hagi de superar a l'organització territorial de la Generalitat de Catalunya. Això no pot ésser, doncs són coses completament diverses. L'associació de Municipis per a fins municipals l'organització territorial de Catalunya, per a fins i serveis del Govern de Catalunya, serveis per consegüent de la Generalitat. I naturalment, aquesta organització territorial no pot enquadrar-se dintre d'una mateixa àrea per a tots els serveis perquè en algunes comarques, hi ha serveis insignificants que no cal que digui que poden ajuntar-se precisament a una organització o a una divisió territorial diferent i hi ha en canvi altres comarques que exigeixen potser una multitud de serveis que depenen de la naturalesa del problema a cada comarca. Això no pot ésser fet i a més, crec que en la forma que ve redactat s'admet ja la possibilitat de fer la divisió territorial de la millor manera que convingui, i com s'ha de presentar un Projecte de Llei, quan vingui aquest Projecte de Llei que ha d'ésser distint del Projecte de Llei municipal tindrem prou ocasions per a discutir una cosa i l'altra. La forma en què ve redactat demostra que ha d'ésser

una llei especial la que determini l'organització territorial. La Llei municipal tractarà de la mancomunitat municipal i la llei aquesta tractarà de les demarcacions territorials que calgui fer a Catalunya per a l'organització dels diversos serveis de la Generalitat.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Sols dues paraules per a explicar el vot. Només es tracta de fixar exactament la nostra posició en aquest punt. Quan el nostre company Serra i Moret explicà l'abast d'aquest article, d'aquest vot particular nostre, es va fundar sempre en divisions de caràcter polític, no en el que es parlava ara de qüestions sanitàries, de qüestions judicials, de qüestions que són completament al marge de l'actuació política. Aquesta part accessòria de l'administració no té res a veure amb el problema polític que nosaltres estàvem plantejant.

Nosaltres no diem en el vot particular que aquestes associacions de Municipis hagin de coincidir amb la divisió territorial de la Generalitat. Nosaltres hem manifestat el nostre desig i hem dit que era una posició netament catalanista el que no hi hagin més divisions territorials que aquesta nascuda de la lliure voluntat dels Municipis; és a dir, que la Generalitat en el seu dia la respecti com a futura divisió administrativa de la Generalitat, si és que s'adapta en quant a abast, en quant inclús a extensió superficial, a les comarques que es fessin si és que es fan adequades pel funcionament administratiu de la Generalitat. Si no és adequada, bé sigui perquè les comarques siguin massa grans o massa petites, no hi ha més remei que agrupar-les, però sempre considerar-la com a punt de partida de la futura divisió territorial. Així i tot aquesta orientació, que ja vàrem dir que era una orientació purament teòrica, no està expressada en el vot particular sinó que aquí es parla només de què els Municipis podran delegar part de les seves funcions en una federació comarcal o superorganisme creats per ells mateixos; és a dir, que aquest vot particular no diu res més, la lletra del vot particular no diu res més que aquesta idea en què coincidien la dreta i l'esquerra.

El Sr. ESPANYA: No són qüestions de dreta, ni d'esquerra.

El Sr. RUIZ I PONSETI: No he dit que siguin qüestions de dreta i d'esquerra; només he constatat un fet.

El Sr. ESPANYA: Altres vegades han coincidit les VV. SS. amb els de la dreta i han votat junts.

El Sr. PRESIDENT: Procuri concretar-se a l'explicació del vot.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Encara no han transcorregut els cinc minuts. Jo mai els parlo.

El Sr. PRESIDENT: Però la V. S. no podrà explicar el seu vot si s'entreté en digressions que, per altra banda, escoltem amb molt gust.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Res més, senyor President. Només demanar, com ja s'ha rebutjat el vot particular, que consti en acta el nostre vot a favor del vot particular.

El Sr. PRESIDENT: Constaran les seves paraules eloqüentíssimes en el DIARI DE SESSIONS. ¿Mantenen el vot particular?

Els Srs. DIPUTATS de la Minoria socialista: Sí, sí.

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació.

(En votació ordinària és rebutjat el vot particular. Han votat en favor els senyors Diputats de la Minoria socialista. Resta aprovat l'article 57. Seguidament és aprovat també el 58. És llegit l'article 59 i un vot particular signat pels senyors Diputats de la Lliga Catalana.)

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Aquí, senyors Diputats, l'article 59 que ara s'està discutint formula el principi general amb el qual crec que hi estem tots d'acord de què els Ajuntaments seran elegits per sufragi universal, igual, directe i secret.

Però nosaltres presentem a aquest article una esmena que digui que la primera autoritat municipal — no li volem donar el nom d'Alcalde perquè encara és una cosa que està pendent de resolució, que s'ha discutit molt i que àdhuc en el Projecte que se'ns ha repartit redactat per la Comissió Jurídica Assessora, tampoc se li dona aquest nom — la primera autoritat municipal, la que sigui, serà elegida sempre també per sufragi o per elecció dels Regidors del mateix Ajuntament o per elecció directa del poble. Entenem nosaltres que aquest concepte no ve comprès en l'article 59 que tracta només que de la manera com han d'ésser elegits els components de l'Ajuntament, els Regidors, els quals han d'ésser elegits per sufragi, però no fa referència a la manera com ha d'ésser nomenat l'Alcalde. Per tant, nosaltres demanem que a aquest article s'hi afegeixi un segon paràgraf que digui que l'Alcalde sempre serà nomenat o per elecció de l'Ajuntament o per sufragi del poble.

Tendeix, com comprendran els senyors Diputats, aquest vot particular, a evitar que puguin haver-hi nomenaments d'Alcaldes governatius. Aquest precepte, per altra part, té un antecedent en favor seu, que és el de la Constitució actual de la República espanyola. No tinc aquí a mà el text, però recorden els senyors Diputats que hi ha un article redactat, em sembla, en la mateixa forma en què està redactada aquesta esmena. Crec que no és necessari estendre'm amb més consideracions perquè la Comissió accepti aquesta esmena, o aquesta addició que nosaltres proposem en forma d'esmena, a aquest article.

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: Senyors Diputats: La majoria de la Comissió també està d'acord amb la necessitat imperiosa que desapareguin d'una vegada els nomenaments governatius, i en aquest sentit accepta l'esmena, però desitjaria arribar a un acord consistent en evitar que quan arribin aquests casos es pugui ja de bell antuvi determinar quan s'ha de fer per elecció directa del poble, o bé per l'Ajuntament. Això indubtablement que ha d'anar dintre de la redacció de la Llei municipal, però creiem nosaltres que per a evitar confusions i dubtes segons els pobles o segons qui imperi en els pobles, que no estaria de més

en acceptar aquesta esmena afegir el mateix que es fa en l'article 59, en la forma «en els casos que determina la Llei».

El Sr. VALLÈS I PUJALS: No hi ha cap inconvenient en aquest aclariment que està en l'ànim de tots. De manera que no hi ha inconvenient en què s'afegeixi aquesta esmena nostra en la forma indicada pel senyor Tauler.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova l'article amb l'esmena a què fa referència la discussió?

El Sr. ESPANYA: Potser seria millor que la Comissió es reunís.

El Sr. PRESIDENT: No cal. Pot procedir-se a la correcció i se li donarà lectura.

(*Resta aprovat l'article 59. Seguidament s'aprova l'article 60.*)

Es dona lectura a l'article 61 i a un vot particular signat pels senyors Diputats de Lliga Catalana.)

El Sr. TALLADA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: La Minòria de Lliga Catalana ha presentat una esmena a aquest article, constitueix en essència la supressió d'un dels paràgrafs d'aquest article. Aquest article fa referència als mitjans econòmics dels quals hauran de disposar els Municipis, que hauran d'ésser suficients per atendre les llurs finalitats, i el paràgraf segon diu: «la suficiència es procurarà que abraçi la supressió dels impostos indirectes.» Nosaltres demanem a la Comissió, que supprimeixi la redacció del paràgraf d'aquest article, per les curtes raons que exposaré a continuació.

Primerament, aquesta frase és completament fosca, i en tot cas caldria donar-li una redacció una mica més clara; després, no té un caràcter perceptiu com entenem que han de tenir totes les lleis. Dir «es procurarà», és una cosa tan vaga que sembla que veritablement es faci una frase per a la galeria, i que després quedi sense compliment el que s'acordí en aquest article. Per altra part, nosaltres el que entenem que deu voler dir la redacció d'aquest article, és que es procurarà eliminar la major quantitat d'impostos indirectes, per quan s'entén que els impostos directes tenen un major grau de justícia, molt més elevat que no pas els impostos indirectes. i això és el que nosaltres estímem que ni des d'un punt de vista científic, ni administratiu, pot de cap manera afirmar-se.

Des d'un punt de vista científic la distinció entre els impostos directes i els indirectes, és una cosa completament indeterminada. Si comencéssim a agafar definicions donades per diversos autors, aniríem trobant en tots ells determinats impostos que no poden ésser inclosos en un lloc ni en altre d'aquestes divisions bi-partites entre impostos directes i indirectes. Agafant per exemple la definició o orientació que per a marcar la diferència entre impostos directes i indirectes presenten la majoria dels autors alemanys, Rau i Wagner, per exemple, veiem que ells funden aquesta separació en el fenomen de la trasllació de l'impost, és a dir, segons que l'impost el pagui una determinada persona, o bé que aquesta persona que paga l'impost en un moment deter-

minat, procuri fer recaure el pes d'aquest impost sobre una altra persona diferent de la que l'ha pagat. Però ens trobem amb impostos que, essent pagats per una determinada persona, per exemple, l'impost de patents francès, ja l'estudi científic d'aquest impost ha demostrat com es fa incidir sobre altres persones diferents de les que l'han pagat. Tampoc amb això es pot justificar la justícia o la injustícia d'aquest impost. Per exemple, impostos de caràcter directe, com eren aquells impostos antics de «talla» i «corvea» — no sé les paraules catalanes i si algú les sap li agrairé que me les digui, perquè no se'm faci el retret que em fa algú de què uso alguna paraula castellana —, aquells impostos, doncs, eren impostos completament directes i no obstant eren uns impostos d'una completa injustícia, com tots els impostos de l'època medieval, i principalment tots els impostos que tenien la característica de la capitació; i per altra part un home tan significat com Thiers, ha arribat a dir: «L'impost indirecte és l'impost dels països avançats, mentre que l'impost directe és propi dels països bàrbars». Aquesta frase avui en dia seria completament falsa si volguéssim aplicar-la als impostos de l'actualitat.

Més interessant per a la meua argumentació és el criteri administratiu de separació entre els impostos directes i els indirectes. Imposos directes són aquells que es posen normalment a determinades persones i en èpoques també completament determinades i fixes; i impostos indirectes són aquells que es cobren irregularment de persones indeterminades, en el moment en què es dicten aquests impostos amb motiu de determinats actes de canvi o de consum que facin aquestes persones. Així, aquest criteri administratiu varia en els diversos països, i uns impostos que en un règim administratiu trobem classificats entre els directes, en altres els trobem entre els indirectes. Així, per exemple, l'impost de successió, que té una característica ben bé d'impost directe, no obstant, a França durant molt temps ha estat classificat entre els indirectes, principalment perquè no es cobra periòdicament, sinó ocasionalment en el moment de la mort o de la transmissió dels béns.

El que al meu entendre vol dir la redacció d'aquest article, i en aquest sentit també es podria admetre que s'esmenés, és que caldria procurar la disminució dels impostos de consums, perquè veritablement els impostos de consums sí que, parlant en general, són uns impostos injustos, en quant la majoria d'ells donen lloc, àdhuc aquells que no tenen caràcter progressiu, donen lloc a una progressió al revés, és a dir, que gravita molt més sobre les classes necessitades de la ciutat que sobre les classes riques; però també aquí ens trobem amb el mateix: que hi ha impostos indirectes i impostos que no són de consum, sinó que hi han moltes altres classes d'impostos, segons els diversos criteris administratius, que són indirectes, però no de consum, de manera que es justifica més bé el que jo demani que se supprimeixi la paraula «indirecte».

Per exemple, hi han impostos de transaccions comercials, de carruatges de luxe, de casinos i cercles d'esbarjo, etc., que en alguns règims administratius figuren entre els impostos indirectes, i, no obstant, molts d'ells no són de consum; i altres de consum,

per exemple, l'impost d'alcohols, que són impostos que tenen una certa justícia i que figuren en el programa de molts partits avançats.

I és per això que en realitat no es pot dir que un impost sigui just o injust. El que pot ésser just o injust és tot un sistema d'impostos, perquè si em doneu un impost dels que normalment existeixen en els sistemes moderns, un impost d'aquests que es qualifiquen d'injustos, jo us portaré un sistema tributari en el qual els altres impostos vindran a esborrar aquesta injustícia que tingui aquest impost considerat d'una manera aïllada.

Per altra part, els impostos de consum tenen una importància tan gran dintre de les hisendes locals, que jo no veig la manera com vosaltres penseu eliminar quasi els impostos de consum dintre de la Llei municipal i dintre d'ella establiu també les contribucions que han de correspondre als Ajuntaments. Per això posar la frase en la forma que figura en el dictamen de la Majoria, crec que és un gran error si no voleu usar una paraula de cara a la galeria.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnau, de la Comissió.

El Sr. ARNAU: Estem molt d'acord amb el que diu el senyor Tallada respecte a prohibir el que vol dir l'impost indirecte.

Precisament nosaltres ja em lliurat a la Presidència una esmena per a aclarir aquest punt i en aquesta esmena es ve a precisar la supressió dels impostos indirectes que graven els articles alimenticis; perquè la injustícia d'aquests impostos indirectes sols hem de considerar-la una mica per veure-la amb la seva plena realitat; perquè, per exemple, veiem una població que grava l'entrada del vi amb 5 o 10 cèntims per litre i així caba habitant, cada habitant de condició humil, al cap de l'any arriba a pagar, arriba a satisfer una tributació fantàstica que si aquell individu que paga aquella tributació a fi d'any se li volgués fer efectiu un impost directe que representés una desena part d'aquest total de l'impost indirecte, l'individu s'esgarriaria.

Els impostos indirectes són d'una gran comoditat pels Municipis perquè la gent els paga sense donar-se compte del que paga, mentre als Municipis la tendència d'avui és d'anar a suprimir aquests impostos que graven la vida del país; i quan s'han volgut suprimir aquests impostos i s'ha donat la cara a la realitat per a suprimir-los, s'han trobat aquests Municipis que quan han volgut establir aquesta supressió i anar a un tribut directe molt més just, perquè estigui basat en la riquesa de cada individu, aleshores el mateix individu de condició humil que havia vingut en forma indirecta satisfent un impost molt elevat, ha aixecat el crit dient que allò era una injustícia sense donar-se compte de la forma onerosa amb la qual venia contribuint a l'erari municipal.

Aquestes dificultats s'han vist a totes les parts, perquè torno a repetir que cada article alimentici que es grava en l'entrada de les poblacions, representa una quantitat enorme. I nosaltres, amb un esperit de justícia i sense necessitat de fer les coses de cara a la galeria com retreia el senyor Tallada, nosaltres hem de dir que una de les ma-

jors aspiracions de tots els Municipis és la de poder arribar a la possible substitució de tota aquesta mena d'impostos; perquè aquesta mena d'impostos obliga a què molts Municipis hagin de dedicar unes quantitats enormes per a la vigilància de les entrades a les poblacions, per a la vigilància de l'entrada de tots aquests articles que vénen gravats. I si no ho tinc mal entès, la ciutat de Barcelona, que ve a recaptar 20 milions de pessetes anuals per aquest concepte, crec que es veu obligada a destinar 4 o 5 milions de pessetes en la vigilància d'aquesta tributació.

En el Congrés Municipalista es va demanar la supressió immediata de tots aquests impostos que graven aquests articles. I en molts Municipis demanaven això perquè semblava que aquest gravamen que hi havia en les entrades de les poblacions dificultava l'entrada de molts productes de la comarca. Però nosaltres varem aixecar la nostra veu en aquest sentit que nosaltres creiem un sentit generós, de treure la injustícia que arrenca de temps pretèrits, i quan hi havien els consums en una població, sabem que quan més nombrosa era una família, més tributació pagava, i aquí és el que nosaltres hem volgut anar a establir ara. I aquests aclariments que sentava ja en principi el senyor Tallada, nosaltres els creiem justos i si arribem a la consecució d'aquesta finalitat, creiem que realitzarem una gran obra perquè farem que la tributació dels Municipis no sigui sobre aquesta forma injusta que la gent sense donar-se compte tributa en forma que al cap de l'any satisfà una quantitat exorbitant.

El Sr. TALLADA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: Hem d'agrair al senyor Arnau que hagi acceptat la justesa de les nostres manifestacions, i amb la nova redacció que segurament donaran les VV. SS. a aquest paràgraf, hauran desaparegut tota mena dels inconvenients, que jo feia notar en la meua curta manifestació.

De totes maneres, creiem que la paraula, «procurarem» és una cosa tan vaga sobretot per a figurar en una llei els principis de la qual han de tenir un caràcter pragmàtic, un caràcter afirmatiu, que ens fa dubtar. Jo crec que fóra millor deixar-ho per la Llei municipal, perquè aquí no hem d'insistir en el detall. Avui mateix, les VV. SS. no han acceptat el que proposava el nostre company de Minoria senyor Duran i Ventosa en el sentit que els Ajuntaments els poguessin...

El Sr. ARNAU: Sí que ho acceptem. Nosaltres sols volem que quedi consignat el principi, prescindint del detall. I així diem «es procurarà». De manera que en aquest Estatut orgànic ha de figurar la possibilitat de la supressió.

El Sr. TALLADA: Jo he d'ésser quelcom escèptic en quant aquest desig de què l'impost tingui major justesa.

Tenim l'experiència del que s'ha fet en molts països i hem vist que en virtut de les necessitats enormes dels Pressupostos de les corporacions públiques que tendeixen a créixer en punts on s'havia suprimit l'impost de consums, després poc a poc s'ha anat

restablint d'una manera directa, buscant subterfugis, o sigui com s'han restablert tots els impostos de consums que s'havia intentat suprimir, coexistint aleshores els impostos substitutius amb els que primer s'havien substituït.

Per això, he de demostrar la meua incredulitat de què aquest bon desig de la Comissió es pugui portar a la pràctica.

El Sr. ARNAU. Dues paraules, respecte a l'esceptisme del senyor Tallada.

En moltes poblacions es fan despeses inútils que paga el Municipi i amb la supressió d'aquestes despeses es podria arribar a aquesta finalitat que nosaltres volem consignar en l'Estatut orgànic de Catalunya. D'acord amb el sentit que ha exposat el senyor Tallada i amb les paraules que jo he dit, crec que podem trobar la manera d'acceptar la proposta.

(Es dona lectura a un altre vot particular a l'article 61, presentat pels senyors Diputats de la Minoria socialista.)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti, per a defensar el vot particular.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: En proposar aquesta nova redacció a l'article 61, ens guiava tan sols el reconèixer plenament aquella autonomia municipal de què parlàvem al principi. Però davant de les manifestacions explícites del senyor Espanya quan hem discutit l'article 57, manifestant, en nom de la Comissió, que aquella autonomia s'entenia de la manera més extensa possible, hem de dir que possiblement estem peneditos d'haver presentat aquests vots particulars; perquè és evident que en aquelles manifestacions ja s'entén que els Municipis tindran la facultat expropiadora de la propietat privada.

Si aquelles manifestacions del senyor Espanya, en lloc d'ésser unes manifestacions purament verbals, haguessin estat en el text constitucional, nosaltres ens hauríem estalviat el treball de presentar aquest vot particular; però com que no són prou categòriques, hi ha el perill de què no passin a la posteritat i nosaltres volem que hi passin...

El Sr. PRESIDENT: En la interpretació de les lleis, no es cerca altra cosa que el text dels discursos parlamentaris.

El Sr. ESPANYA: Això és una desconfiança.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Nosaltres creiem que la millor manera de què passin a la posteritat és que figurin en el text constitucional i desitjaríem que al costat d'aquest article, davant de les manifestacions líriques del dictamen de la Comissió, hi hagués l'atribució efectiva de què els Municipis, mitjançant les garanties que ja es donen en el text, poguessin arribar a l'expropiació de la propietat privada, sempre que aquesta convingui a l'interès col·lectiu.

És evident que prenent les garanties de què la Majoria sigui prou absoluta, els Municipis no faran un mal ús d'aquesta nova facultat que nosaltres voldríem donar-los.

Ja que varem perdre l'ocasió per un temor que considerem infundat de la Majoria, de no voler reconèixer en el Parlament de Catalunya aquesta facultat expropiadora de la propietat privada, hauríem d'assignar aquesta facultat als Municipis de Catalu-

nya, i aquesta seria una manera d'arribar a la col·lectivització de la propietat privada.

Donada la vostra manera de pensar sobre la qüestió, ja donem la batalla per perduda per endavant. Anem, doncs, si és possible, a acceptar aquest criteri i a incorporar-lo a darrera hora al text constitucional.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ESPANYA: Per a dir al senyor Ruiz i Ponseti que no ens és possible admetre aquesta suggerència que acaba de fer. Que l'esmena tal com està presentada és una còpia de l'article que estem discutint, no havent-hi més variant que aquesta suggerència sobre l'expropiació. Que ja varem parlar extensament de l'expropiació en discutir els articles corresponents a allò que en dèiem principis socials de la Constitució. Que la facultat de legislar sobre l'expropiació se la va reservar la República per mitjà de la Constitució i de l'Estatut. Que ja varem discutir-ho suficientment i que això no vol dir que els Municipis no tinguin dret a utilitzar els mitjans que els atorga la Llei municipal, de conformitat amb les lleis d'expropiació de la República, per tal d'expropiar béns, sempre que siguin necessaris pels fins municipals, qüestió que vindrà segurament determinada també en la Llei municipal.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Però amb indemnització?

El Sr. ESPANYA: Amb indemnització, quan la llei de la República ho determini així, i sense indemnització quan la llei de la República també ho determini d'aquesta manera, ja que tots els Municipis i tots els espanyols s'han d'ajustar a les lleis de la República.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Però els catalans s'han de sotmetre a la llei catalana.

El Sr. ESPANYA: Sempre que la Constitució de la República ho permeti així i sempre que l'Estatut que ha estat aprovat per les Corts Constituents doni als catalans aquesta facultat. Com que tenim una sobirania donada per les Corts Constituents, però limitada per aquell enquadrament de la Constitució de la República i de l'Estatut exterior, no podem sortir d'allà i si no ho admetem per a nosaltres menys podem acceptar-ho per als Municipis.

D'altra banda, aquesta qüestió està ja acordada per votació del Parlament i nosaltres ens hem d'atendre a això que gairebé és una llei per a nosaltres. No podem admetre doncs aquesta suggerència, però faig l'aclariment de què això no impedirà que els Ajuntaments puguin expropiar d'acord amb les lleis de la República, per a totes aquelles finalitats d'ordre municipal que la mateixa Llei municipal determinarà.

El Sr. PRESIDENT: Mantenien el vot particular?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Sí.

(En votació ordinària és rebutjat el vot particular. Han votat a favor els senyors Diputats de la Minoria socialista. S'aprova l'article 61.)

Es dona lectura a la redacció definitiva dels articles aprovats.)

Lectura del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

Reunida la Comissió especial nomenada per la Cambra amb data 21 del proppassat mes d'abril, per tal de dictaminar sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu i altre Projecte de Llei especial per a la solució dels conflictes derivats dels esmentats contractes, sota la presidència del senyor Manuel Galés i Martínez, i amb assistència del senyor Vice-president Francesc Riera i Claramunt i Vocals senyors Sellés, Bru i Jardí, Comorera, Campanys (J.), Carreres i Artau, Rovira i Roure, Cerezo i Dot; actuant de Secretari el senyor Enric Canturri i Ramonet, després de diverses reunions en les quals s'ha estudiat detingudament el segon dels esmentats Projectes de Llei i exposades llurs diferents opinions tant pels senyors de la Majoria com pels representants de les Minories de Lliga Catalana i Unió Socialista de Catalunya, la Comissió, després d'introduir algunes variacions en l'articulat del Projecte de Llei que es discuteix, acorda, per majoria, presentar a la Cambra el següent Projecte de Llei al qual s'acompanyen diversos vots particulars formulats per les referides minories:

PROJECTE DE LLEI

Art. 1.^r És objecte d'aquesta Llei la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu plantejats en el període que va des del 14 d'abril del 1931 fins el dia de la presentació d'aquest Projecte al Parlament de Catalunya, tant pel que toca a les collites passades com a les que vinguin fins a la promulgació de la nova Llei de contractes de conreu.

Art. 2.ⁿ Durant el temps expressat en l'article anterior el propietari no podrà reclamar interessos, ni danys ni perjudicis per raó de la part que li toqui percebre segons aquest article i que no hagi rebut.

Aquesta part a percebre pel propietari serà la que s'hagi fixat de mutu acord com a solució dels conflictes plantejats. Quan els conreadors hagin retingut totalment la renda o quota — part establerta amb anterioritat al 14 d'abril del 1931, el propietari podrà reclamar i el conreador haurà de pagar el que falti per a completar el 50 per 100 de la renda o quota.

En el cas de no haver-se plantejat conflicte abans de la presentació d'aquest Projecte de Llei al Parlament de Catalunya, haurà de seguir pagant-se el mateix que s'ha pagat fins ara.

Art. 3.^r Els danys ocasionats a les finques des del 14 d'abril del 1931 pel conreador o pel propietari seran únicament reclamables pel seu import.

Ni els propietaris ni els conreadors no podran fonamentar-se en els actes anormals constitutius dels conflictes objecte d'aquesta Llei realitzats en l'execució dels contractes de conreu, ni en l'incompliment d'obligacions derivades dels dits contractes per exercitar accions resolutòries dels contractes o de desnonament.

Art. 4.^t Les reclamacions judicials deduïdes

anteriorment a la promulgació d'aquesta Llei, per a l'exercici de les accions civils dimanants dels fets anormals constitutius de conflicte que estigui en tramitació, caducaran de dret, i els embargaments i retencions decretats quedaran sense efecte.

Les accions resolutòries o de desnonament a què fa referència el paràgraf segon de l'article tercer, quedaran extingides per ministeri de la Llei i sense efecte les actuacions realitzades. Si hagués recaigut resolució que no hagi estat executada en promulgar-se aquesta Llei, no produirà cap efecte.

Art. 5.e Les resolucions judicials dictades abans de la promulgació d'aquesta Llei sobre faltes de lliurament de preu o de fruits per part del conreador o per danys causats per aquest, que hagin quedat fermes però que no hagin estat executades, quedaran en suspens i sense efecte els embargaments o retencions.

El propietari en aquest cas podrà sol·licitar de la Comissió arbitral de Districte que es dictin les normes de pagament d'acord amb el que disposen els articles 2.ⁿ, 3.^r i 6.e d'aquesta Llei.

Art. 6.e Els pagaments que en virtut d'aquesta Llei s'hagin d'efectuar entre els propietaris i arrendataris es verificaran:

1.^r D'acord amb els pactes establerts o que s'estableixin pels interessats.

2.ⁿ En defecte d'acord el termini del pagament que fixarà la Comissió arbitral del Districte, no podrà excedir de sis anys, ni ésser menor de dos.

3.^r Quan la renda sigui pagadora en fruits, el deutor podrà optar entre verificar el pagament en fruits o en moneda.

Els fruits es valoraran, als efectes del que disposa aquest article, segons el preu en què s'hagin venut en la localitat respectiva o en el mercat més pròxim, durant l'any dintre del qual s'havia de fer el lliurament.

Art. 7.e Des del 14 d'abril del 1931 fins al dia de la promulgació d'aquesta Llei es considerarà pura i simplement com a cas d'incompliment de contracte la falta de lliurament de la renda o quota-part.

Art. 8.e Des de la promulgació d'aquesta Llei transitòria fins a la de la Llei de contractes de conreu, els contractes no afectats per conflicte anterior no podran donar lloc a l'exercici de les accions de desnonament o resolució del contracte si no és per manca de pagament de la renda fins ara establerta.

Art. 9.e De totes les incidències que resultin de l'aplicació o interpretació de la present Llei entendran les Comissions arbitral de Districte constituïdes de conformitat amb l'article següent.

Art. 10. Cada Comissió arbitral estarà composta de tres membres nomenats per la Unió de Rabassaires i de tres més nomenats per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. El President serà designat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, però podrà ésser recusat per l'acord de tres membres de la Comissió. En cas de recusació es reuniran els sis membres, sota la presidència d'un delegat del Consell Executiu, i després d'insacular els noms dels quatre can-

didats, proposats dos per cada part, i acceptades prèviament pel Consell Executiu de la Generalitat, serà nomenat President el que resulti elegit per sort entre els quatre.

Art. II. Aquesta Llei regirà des del dia següent al de la seva publicació al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, però els seus efectes es retrauran al dia de la seva presentació al Parlament.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

El Consell Executiu de la Generalitat fixarà el nombre, jurisdicció i funcionament de les Comissions arbitral de Districte.

Palau del Parlament, 9 de maig del 1933. — El President, Manuel Galés. — El Secretari, Enric Canturri.

Vot particular a la totalitat del Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu que presenta la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya

Projecte de Llei de règim transitori i solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

Art. 1.er Els contractes de conreu de tota mena subsistents entre propietaris i conreadors de la terra en tot el territori de Catalunya que no hagin estat modificats en judicis de revisió o per acord amistós de les dues parts, des del 14 d'abril del 1931, es consideraran en període de revisió fins que sigui promulgada la Llei de Contractes de conreu que ha d'aprovar el Parlament de Catalunya.

Art. 2.ª Durant el període considerat de revisió els conreadors que vulguin acollir-se als beneficis d'aquesta Llei venen obligats a satisfer al propietari de la terra la meitat dels fruits o del preu d'arrendament establert en pactes anteriors al 14 d'abril del 1931. Si el propietari es negués a acceptar aquesta meitat de fruits o de diner, el conreador haurà de consignar-la en el Jutjat municipal corresponent i el fet de la consignació produirà els efectes previstos en el Decret de la Presidència del Govern provisional de la República, de 6 d'agost del 1931. El Jutge podrà nomenar dipositari de la quantitat consignada o de la quota-part al propi conreador.

Art. 3.e Com a excepció de la doctrina que estableix el condomini dels fruits que s'obtenen en els contractes a parts, atès el caràcter especial i d'eficàcia transitòria d'aquesta Llei, la falta de lliurament de fruits pel conreador ocorreguda des del 14 d'abril del 1931, es considerarà pura i simplement com a cas d'incompliment de contracte.

Art. 4.^t Les reclamacions judicials deduïdes anteriorment a la proclamació d'aquesta Llei, per l'exercici de les accions civils dimanants de l'incompliment, per part del conreador, de les clàusules dels contractes subsistents, que estiguin en tramitació, restaran en suspens i caducaran de dret si, dins de l'any següent a la promulgació de la present Llei, el propietari no subs-

titueix la reclamació formulada per altra que s'ajusti al que s'estableix en l'article 2.^a

Art. 5.e Les resolucions judicials dictades abans de la promulgació d'aquesta Llei sobre faltes de lliurament de preu o de fruits per part del conreador o per danys causats per aquest, que hagin quedat fermes, però que no hagin estat executades, restaran en suspens i sense efecte els embargaments i retencions decretats.

El propietari, en aquest cas, podrà sol·licitar de la Comissió arbitral corresponent que es dictin les normes de pagament de la meitat de la quota-part o del preu de l'arrendament deguts, d'acord amb el que disposa l'article 7.e d'aquesta Llei.

Art. 6.e Les accions resolutòries o de desnonament fonamentades en l'incompliment de les obligacions derivades dels contractes de conreu des del 14 d'abril del 1931, resten extingides per ministeri de la Llei, i sense efecte les actuacions realitzades.

Si hagués recaigut resolució que no hagi estat executada en promulgar-se aquesta Llei, no produirà cap efecte.

Art. 7.e Les accions civils que pot exercitar el propietari per reclamació de la meitat de la quota-part o del preu d'arrendament deguts, s'entaularan, en tot cas, davant de la Comissió arbitral les resolucions de la qual seran fermes i sense apel·lació.

Art. 8.e Sempre que es dicti sentència condemnant el conreador al pagament de la part reclamada, s'assenyalarà un termini pel seu compliment que no podrà excedir de quatre anys ni ésser inferior a un, ateses les circumstàncies del conreador i del propietari, a judici discrecional de la Comissió.

Si el conreador deixa la terra sense causa justificada, o és desnonat o llençat d'ella, es consideraran vençuts els termes pendents.

Art. 9.e En els contractes a parts, o el preu dels quals sigui pagable en fruits, es podrà ordenar en la sentència, que allò que hagi de percebre el propietari sigui satisfet pel conreador, en diner o en la mateixa classe de fruits deguts, atenent-se discrecionalment, als desigs dels interessats o de les circumstàncies del cas, per a facilitar el pagament del conreador.

Els fruits es valoraran, als efectes del que disposa el paràgraf anterior, en relació al preu a què s'hagin venut en la localitat respectiva o mercat més pròxim, durant l'any dintre del qual s'havia de fer el lliurament.

Art. 10. No són reclamables les sentències executades, però si els danys ocasionats a les finques, plantacions o conreus, per propietaris o conreadors l'import dels quals haurà d'ésser satisfet pel causant.

Els actes anormals, encara que comprenguin els danys expressats, realitzats en l'execució dels contractes de conreu, no permetran l'exercici d'accions resolutòries dels contractes ni els desnonaments.

Art. 11. Totes les incidències que resultin de l'aplicació o interpretació d'aquesta Llei seran vistes i resoltes únicament per les Comissions ar-

bitrals de Districte constituïdes de conformitat amb l'article següent.

Art. 12. Cada Comissió arbitral estarà composta de tres membres nomenats per la Unió de Rabassaires i de tres més nomenats per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. El President serà designat pel Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, però podrà ésser recusat per l'acord de tres membres de la Comissió. En cas de recusació es reuniran els sis membres sota la presidència d'un delegat del Consell Executiu i després d'insacular els noms dels quatre candidats, proposats dos per cada part, i acceptats prèviament pel Consell Executiu de la Generalitat, serà nomenat President el que resulti elegit per sort entre els quatre.

Art. 13. Aquesta Llei regirà des del dia següent al de la seva publicació al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, però els seus efectes es retrauran al dia de la seva presentació al Parlament.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

El Consell Executiu de la Generalitat fixarà

el nombre, jurisdicció i funcionament de les Comissions arbitrals de Districte.

Palau del Parlament, 9 de maig del 1933. — Manuel Serra i Moret i Joan Comorera.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre l'Estatut Interior de Catalunya.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei creant un Institut contra l'Atur forçós.
4. Discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.)

100

[illegible]